ANT

DEMİREL ERBAKAN'I NASIL DÜŞÜRDÜ?

Haftalık Dergi • 9 Nisan 1968 • Sayı: 67 • 125 Kuruş

JOHNSON'UN DEĞİL, AMERİKA'NIN ÇÖKÜŞÜ!.

HAFTANIN NOTLARI

31 mart

Yeni Delhi konferansı

● **Yeni Delhi'de düzenlenen ve 55 gün süren Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. 2500 diplomatın katıldığı görüşmeler sonunda geri ülkelerin kaderlerini değiştirmesini sağlayacak hiçbir anlaşmaya varılamamış, zengin ülkelerin kurdukları pazarlara geri ülkelerin kabul edilmesi 1970'den sonraki yıllara bırakılmıştır. 77 ülkeyi temsilen Cezayir Grupu'nun öne sürdüğü «zengin ülkelerin her yıl milli gelirlerinin yüzde 1'inin kalkınmakta olan fakir ülkelere verilmesi» teklifi de reddolunmuştur.**

Can Savran öldü

● Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Derneği İkinci Başkanı Can Savran bir trafik kazasında ölmüştür. Bir inceleme yapmak amacıyla arkadaşlarıyla birlikte Elmalı'ya giderken kaza geçiren 24 yaşındaki devrimci Savran yaralanarak kaldırıldığı hastanede doktorların bütün çabalarına rağmen kurtarılamamıştır. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü üçüncü sınıf öğrencisi olan ve gelecek yıl mezun olması beklenen Savran'ın ölümü üzüntü yaratmıştır.

Ankara'daki Şahlanış Mitingi

Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nden özel olarak getirilen mehter takımının ardına düşerek önceki cumartesi günü Ankara'da ikinci şahlanış mitingini yapan şeriatçılar, İstiklâl Marşı'nı dahi doğru dürüst söyleyememiş, koro halinde tekbir getirmişlerdir. Daha çok çember sakallı gericilerin katıldığı mitingte ümmetçi görüşleri dile getiren çeşitli bildiriler dağıtılmıştır. Bildirilerden birinde kadınlara «Mensup olduğun İslâm dini seni kötü bakışlardan korumak için örtünmeni emretmiştir. Bunun için sen Mini etek ve moda rezaletine paydos de ve onu boykot et!» denilmektedir. Öte yandan, Sükan'ın yarım yamalak bir operasyonla bir kısım yöneticilerini yakalattığı Hizb-üt Tahrir, hilâfeti geri getirme çalışmalarına devam etmektedir. Geçen hafta çeşitli yerlere yolladığı yeni bir bildiride Hizb-üt Tahrir Kıbrıs görüşünü şöyle açıklamıştır: «Kıbrıs için bir tek çare vardır: O da Allah yolunda cihat. Şüphesiz ki, garba bağlanma zihniyetini taşıyan cumhuriyet rejimi bu işi yapmaktan âcizdir. Buna göre müslümanların izzete kavuşabilmeleri için Hilâfet-i İslâmiye'yi kurmaktan başka çare yoktur.» Gerici hareketin Demirel'in kontrolunu aşan bir hal alması karşısında büyük paniğe kapılan AP Gençlik Kolları, yayınladığı bir bildiride, Şahlanış Mitingleri'ni tasvip etmediğini açıklamak zorunda kalmıştır.

1 nisan

Güç Birliği kuruldu

● Gerici akımın kuvvetlenmesi karşısında yirmi devrimci kuruluş arasında «Türkiye Devrimciler Güç Birliği» kurulmuştur. Tam bağımsız bir Türkiye'nin kurulmasını da amaçlayan birliğin başkanlığına Tabii Senatör Kadri Kaplan getirilmiştir. Sekreterlik görevi ise sırasıyla TMTF, FKF, DİSK ve TÖDMF tarafından yerine getirilecektir. Güç Birliği'ne katılan kuruluşlar şunlardır: 27 Mayıs Millî Devrim Derneği, TMTF, DİSK, TGMT, TÖS, FKF, TÖDMF, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, Basın Sendikası, Fen Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Fikir Kulübü, ODTÜ Öğrenci Derneği, SBF Öğrenci Derneği, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Ankara Yüksek Okullar Talebe Derneği, TDB Mülkiyeliler Birliği, Tıp Fakültesi Talebe Birliği, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Derneği.

Toprak reformu

● **Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği'nin Genel Kurul toplantısında konuşan Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Kangal, iktidarların toprak reformu konusundaki tutumlarını eleştirerek «1960 yılından beri Tarım Bakanlığı'nca üzerinde durulan ve iktidardaki siyasi görüşe göre tarım yada toprak reformu adıyla yapılan çalışmalar artık bir yılan hikâyesine dönmüştür. Bu çalışmalar tasarı haline getirilip bir an önce meclislere sunulmalıdır.» dedi.**

Eygi'nin kitapları

● Şeriatçı basının baş kalemşoru Mehmet Şevket Eygi'nin Hac dönüşü getirdiği yüzlerce kitaba Esenboğa gümrüğünde el konulmuştur. Hac'dan 31 Mart gecesi uçakla dönen Eygi, yurda bazı kitaplar sokmak istemiş, fakat Esenboğa alanındaki gümrük görevlileri buna izin vermemişlerdir. Sinirlenen Eygi, gümrük memurlarını tehdit ederek hava alanını ayağa kaldırmış, fakat çabaları sonuç vermediği için Suudi Arabistan menşeli kitapları gümrükte bırakmak zorunda kalmıştır.

Kıbrıs pazarlığı

● **Yıllar sonra Kıbrıs'ın Türk ve Rum liderleri Lefkoşe'de bir masanın başına oturmağa hazırlanmaktadır. Ankara'daki hazırlıklar tamamlanmış, görüşmelerde Türk delegasyonuna tercümanlık yapacak olanlar dahi tesbit edilmiş ve Rauf Denktaş otomobilini satmak için müşteri aramağa başlamıştır. Cantalarına yerleştirdikleri tekliflere göre Türk liderleri, Makarios ile görüşme masasına 1963 öncesi şartlarını tekrar sağlanması tezi ile oturacaklardır. İlk bakışta tarafların anlaşmaya varması zor gibi görünmekte ise de, Demirel'in Türk liderlerine bazı tavizler baharsına ibtilâfın bir an önce çözüme bağlanması için kesin direktif verdiği söylenmektedir.**

2 nisan

Proleter'e baskı

● **Bir süre önce arabasının üzerine PROLETER kelimesini yazdığı için çeşitli baskılara uğrayan minibüs şoförü Yalkın Özer'den bu defa da «NATOYA HAYIR» ibaresini yazdığı için, anayasaya ve ilgili mevzuata tamamen aykırı bir kararla minibüs işletmeciliği yapmaktan menedilmiştir. Özkan Poyrazoğlu adında bir şahsın şikâyeti üzerine toplanan Kartal Minibüsçüler Derneği, Haysiyet Divanı, Yalkın Özerden hakkındaki meslekten men kararına şu gerekçeyi göstermiştir: «NATO'yu memlekete zararlı gören üye Yalkın Özerden'in bu düşünüşü vicdan hürriyeti muvacehesinde kınanamaz, ancak bunun dernekten alınmış çalışma karnesi elinde, memleket gerçeklerine göre bir savunma paktına girmiş olan Türkiye'nin demokrasi prensipleri altında teşekkül etmiş bir iktidar siyaseti olduğu ve bunun desteklenmesinin vatanseverlik olduğu halde, bu gerçekler dışına çıkarılan araba ile NATOYA HAYIR şeklinde propaganda yapması derneğimizce yerinde görülmemiştir.» Kararın altında Haysiyet Divanı Başkanı Aydın Kurt ile üye Ömer Duygun ve Selahattin Zambat'ın imzaları bulunmaktadır. Bir insanı siyasi kanaatlerinden ve yüzde yüz vatanperverce bir davranışından dolayı ekmek parası kazanmaktan mahrum eden bu minibüs ağalarının kararı, tek kelimeyle yüz kızartıcıdır. Proleter Şoför bu karar aleyhine mahkemeye başvurmuştur ve herhalde bu karar çok yakında onu alanların suratına çarpılacaktır.**

Damar'ın sorgusu

● Bir süre önce Türk Solu Dergisi'nde yayınlanan CHE GUEVARA adlı şiirinden dolayı Şair Arif Damar, İstanbul Birinci Sorgu Hakimliği'nde sorguya çekilmiştir.

3 nisan

Protesto ettiler

● İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nda Fikir Kulübü kurdukları için geçici olarak okuldan çıkartılan on öğrenci hakkında, okul idaresinin şikâyeti üzerine Cumhuriyet Savcılığı'nca da siyasetle uğraştıkları iddiasıyla soruşturma açılmıştır. Öte yandan, Öğretmen Okulu'nun 206 öğrencisi, okul idaresinin arkadaşları hakkında aldığı kararı protesto etmek üzere bir bildiri yayınlamışlardır. Bildiride «Anayasamızın açık ifadesine rağmen okul yöneticileri istedikleri doğrultuda düşünmeyenlere baskı yapmakta, düşünce özgürlüğüne diledikleri gibi sınır koymaya kalkışmaktadır. Her vatandaşın «hükümetin tutumuna inanması» söz konusu olmadığı gibi, böyle bir zorunluğu koyma yetkisi de kimsenin elinde değildir» denilmektedir.

Aküцüler yenildi

● **Sanayi Bakanlığı ile akümülatör imalatçıları arasında aylardır devam eden mücadele, akü fiyatlarının indirilmesiyle sonuçlanmıştır. Mehmet Turgut'un gerekirse akü ithalâtını serbest bırakacağını bildirmesi üzerine aküсüler nihayet akü fiyatlarını yüzde 30 oranında indirdiklerini ilân etmişlerdir.**

Greve gidiyorlar

● Foster Wheeler Turkey Inc. adındaki yabancı firmanın Ankara mühendislik bürosunda Yapı İş Sendikası greve gitme kararı almıştır. Sendika düşmanlığı ve grev kırıcılığıyla tanınan firma, toplu sözleşmeye yanaşmadığı için 100 teknik eleman iş bırakacaktır. Ayrıca, aynı firmanın Yarımca'daki petro kimya tesislerinde de 2000'e yakın işçinin greve gitmesi beklenmektedir.

«Şahlanış» mitingi yapıldı — Gazeteler

Bizim Mitolojiden!...

4 nisan

Tekrar tutuklandı

● **Nâzım Hikmet'in Kerem Gibi isimli şiirini yayınladığı için tutuklanan Proleter Dergisi Sorumlu Müdürü ve FKF eski Genel Başkanı İzzet Ararat tahliye edilmiş, ancak bu defa yine Proleter Dergisinde yayınlanan bir başka yazıdan dolayı tutuklanmıştır. Ararat'ın ikinci defa tutuklanmasına sebep bu yazı ile İçişleri Bakanı Faruk Sükan'a hakaret edildiği iddiasıdır. Tahliyesinden beş gün sonra Birinci Şube memurları bu ikinci dâvadan dolayı Ararat'ı evinden almışlar ve emniyette sabaha kadar ayakta bekletmişlerdir.**

Tahliye edildiler

● Bir buçuk ay önce AISEC toplantısında Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'e aleyhte tezahürat yaptıkları için tutuklanan Mehdi Başpınar, Rıfat Çaldırık, Raif Ertem, Mustafa Bozkurt Nuhoğlu, Lütfü Kıyıcı, Deniz Gezmiş, Mustafa Gürkan, ile tutuksuz Sait Bülbül ve Rahmi Aydın adındaki gençlerin durumasına 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. Gençlerin savunmasını yapan 14 avukat, üç aylık cezası olan bir suç için gençler hakkında tutuklama kararı veren yargıcı reddetmişler, ancak yargıç 28 yıllık görevi sırasında daima allaha karşı sorumlu olduğunu söyleyerek istinkaf etmeyi kabul etmemiştir... Neticede Raif Ertem, Nuhoğlu ve Gezmiş hariç diğer altı gencin tahliyesine karar verilerek duruşma başka güne bırakılmıştır.

5 nisan

King öldürüldü

● Şiddet aleyhtarı ırk kaynaşımı lideri Martin Luther King, Tennessee Eyaleti'nin Memphis şehrinde bir beyaz tarafından öldürülmüştür. Zenciler üzerinde büyük nüfuzu bulunan King, eşit haklar mücadelesinde şiddet yoluna başvurulmasını daima reddetmiş, hattâ ırkdaşlarına beyazları sevmeği telkin etmişti. Gandi'nin pasif direnme

KİNG

felsefesine uygun olarak hareket eden King'in ölümü ile meydan şiddet taraftarlarına kalmıştır. Şiddet hareketinin lideri genç Stokely Carmichael basına verdiği demeçte «Beyaz Amerika, Siyah Amerika'ya savaş açtı. Elimize silâh geçirinceye kadar bekleyeceğiz. Şimdi silâha daha fazla ihtiyacımız var» demiştir. Carmichael, Adalet Bakanlığı sırasında zencilerin öldürülmesine karşı gerekli ilgiyi göstermediği için Robert Kennedy'yi de suçlamıştır. King'in ölümü üzerine bütün Amerika'yı bir şiddet dalgası sarmış ve hemen bütün şehirlerde zenciler sokağa dökülmüş, beyazlarla çatışmağa başlamıştır. Gelmekte olan yaz, Amerika için «Kanlı Yaz» olacaktır.

6 nisan

Sınıfına ihanet!

● **Türk İş Genel Sekreteri Halil Tunç, gelecek Pazartesi toplanacak Konfederasyon Kongresi dolayısıyla basına verdiği demeçte yine TİP'e çatmaktan kendini alamamış ve «Onlar şuur yerine sınıf şuurunu tahrik etmek, saplanıp kaldıkları eskimiş doktirinlerin dar kalıpları içinde Türkiye'de bir sınıf savaşı yaratmanın gayreti içine düşmüşlerdir» demiştir. Amerikan doları ile beslenen ve işçi sınıfının sırtına basarak yükseldiği Türk İş Genel Sekreterliğini bir saltanat yeri haline getiren Tunç'un, işçi sınıfının gerçek temsilcilerine karşı başka türlü konuşmasını beklemek esasen mümkün değildir. Hele AP'nin Türk İş'i ele geçirme teşebbüsü karşısında işçi sınıfı bu Demirsoy - Tunç ikilisinin daha ne jurnalciliklerine tanık olacaktır.**

Kitap toplatıldı

● Sosyal Yayınlar tarafından yayınlanan Mao Çe Tung'un «Yeni Demokrasi» adlı eseri İstanbul 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararıyla toplatılmış ve kitabı yayınlayanlar hakkında «komünizm propagandası» yapıldığı iddiasıyla kovuşturma açılmıştır. Daha önce de aynı yayınevi tarafından yayınlanan Plehanov'un «Merksist Düşüncenin Temel Meseleleri» ve Politzer'in «Sosyalist Felsefenin Temel Prensipleri» isimli kitapları da toplatılmış, dâvalar düştüğü halde hâlâ yayınevine iade edilmemiştir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Amerika'daki Vietnam!

Yankee emperyalizminin dünyanın başına belâ ettiği NATO yirminci yılına girerken Amerika'nın çöküş temposu da had safhasına ulaşmıştır. Öyle görünmektedir ki, 1968 yılı, Amerika için bir dönüm noktası olacaktır. Zira iki aydır her biri başlıbaşına bir felâket sayılacak olaylar Yankee imparatorluğunu temellerinden sarsmaktadır. Johnson yönetimi önce Pueblo Olayı dolayısıyla küçücük Kuzey Kore'den beklenmedik bir şamar yemiş, bunu yiğit Vietnamlıların Westmoreland'ı rezil eden hücumu izlemiş, derken dolar buhranı patlak vermiştir. İşte Başkan Johnson'ın geçen hafta televizyonda yayınlanan dramatik konuşması bu atmosfer içerisinde yapılmıştır. Johnson Başkanlık seçimlerine katılmamak ve Vietnam'da barış masasına oturmak niyetlerinde samimî olmayabilir, adamakıllı sarsılan prestijini yeniden kazanabilmek için böyle bir aldatmacaya girişmiş bulunabilir. Ama ihtimaller ne olursa olsun, Amerika'nın bir çöküş dönemine girdiği inkâr edilemez. Johnson'ın jestlerinin bir aldatmaca olduğu meydana çıkarsa, dünya kamuoyunun göstereceği güvensizlik ve tepki dolayısıyla bu çöküş daha da şiddetlenecektir. Bu itibarla, Johnson'ın konuşması, ardındaki hesap ne olursa olsun, Amerikan emperyalizminin iflâs belgesidir!

Bundan sonra ne olacaktır? Amerika Cumhurbaşkanlığına kim gelirse gelsin, hiçbir önemi yoktur. Çünkü Amerika'yı ne halkın iradesi, ne de o iradenin işbaşına getirdiği kişiler yönetir! Amerika'nın yönetimi Dolar'ın kulu kölesi olmuş kapitalistlerle silâhtan başka kanun tanımayan Pentagon atmacalarının elindedir. Bu iki grup, kilisenin de desteğiyle öylesine güçlüdür ki, demokratik yönetim, halkın iradesi, ancak onların iradesiyle paralel olduğu takdirde söz konusu olabilir. Konformist Amerikan toplumu kapitalistlerin, atmacaların ve kilisenin çıkarlarına göre şartlandırılmıştır. Bu çıkarlara ters düşen herhangi bir kimsenin âkibeti John F. Kennedy'ninkinden farklı olmayacaktır. O Amerika ki, siyah - beyaz çekişmesini barışçı yollardan çözmek hayaliyle İsa rolüne çıkan bir Martin Luther King'e dahi tahammül edememiş ve Memphis sokaklarında vücudunu yere sermiştir. Önümüzdeki seçimlerde en iyi ihtimalle McCarthy'nin ya da Robert Kennedy'nin başkanlığa seçileceğini kabul etsek dahi, temel çizgi değişmeyecektir. Ya onlar da Wall Street ile Pentagon'a kısa zamanda boyun eğecek, ya da kurşunlara hedef olacaklardır.

Evet, kişiler Amerika'nın insanlık için yüzkarası tutumunu değiştirmeğe muktedir değildir ama, tarihsel gelişme karşısında kapitalistler ve atmacalar, ne yaparlarsa yapsınlar, yenik düşmeğe mahkûmdurlar. Sosyalist dünyanın sağladığı silâh üstünlüğü ve ulusal kurtuluş savaşı veren halkların olağanüstü mücadele azmi karşısında Amerika bir değil binlerce Vietnam olsa da hepsinde yenilecektir. Ve Amerika kendi içinde yenilecektir. Şiddet aleyhtarı ırk kaynaşımı lideri Martin Luther King'i öldürenler, bizzat Amerika'yı bir Vietnam haline getirmişlerdir. Bundan sonra siyah - beyaz mücadelesinde King'in duaları değil, Stokely Carmichael'in Carmichael'in «suçlu» ilân ettiği Robert Kennedy de kaç gün önce beş Amerikan eyaletinde bağımsız bir zenci cumhuriyeti kurulması kararlaştırılmıştı. King'in ölümünden sonra bu bağımsızlık mücadelesi silâhla verilecek ve dünyanın her yerinde olduğu gibi bu mücadelede de yenilen Amerika olacaktır. Bunu önlemeye, Carmichel'in «suçlu» ilân ettiği Robert Kennedy de muktedir değ'ldir. Amerikan emperyalizminin ve onun dışarıdaki işbirlikçilerinin sonu yaklaşmıştır. Tabiî, bugün methiyeler düzülen NATO'nun da...

Cumhuriyet

kırk ambar

"VAR" LAR TABLOSU

"YOK" LAR TABLOSU

DEVLET İÇİNDE DEVLET

JOHNSON GiDERKEN DEMiREL DE ÇIKMAZDA

Amerika Cumhurbaşkanı Johnson'un gözyaşları arasında yaptığı dramatik açıklama hakkında fikrini soran gazetecilere Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı Süleyman Demirel başını yana doğru yıkarak şu cevabı vermiştir:

«Prensip olarak biz başka ülkelerin dış işlerine karışmayız...»

Devletin bütün kilit noktalarında Amerikalı müşavirlerin bulunduğu, milyonlarca metre kare toprağında Amerikan bayrağının dalgalandığı, Başbakanının Amerika Cumhurbaşkanı'nın koltuğu altında çektirdiği resimlerle propagandasını yaptırarak iktidara geldiği bir ülkede en yetkili şahsın ağzından çıkan bu cevabın yeri herhalde gazetelerin ve dergilerin mizah sayfaları olmak gerekir.

Amerika'nın Vietnam'da bir avuç insanın karşısında dize geldiğini açığa vuran Johnson'ın demeci karşısında herhalde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın da bir görüşü olmak lâzımdır ve bu görüşü açıklamayı Amerika gibi her ülkenin içişlerine burnunu sonuna kadar sokan bir ülkenin iç işlerine karışmak olarak değerlendirmek kimsenin haddi değildir. Çünkü Amerika'nın Vietnam'daki âkibeti ve Johnson'ın yıkılışı, aslında Türkiye'nin geleceğini de yakından ilgilendirmektedir.

Nitekim, TİP Genel Başkanı Aybar, Johnson'ın açıklaması karşısında görüşünü açık seçik ortaya koymuştur: **«Kuzey Vietnam'ın bombalanmasının durdurulması hususundaki karar, şayet doğruysa, saldırgan Amerikan emperyalizminin ilk yenilgi işareti olacaktır. Böylece hiçbir kuvvetin millî kurtuluş savaşı veren ve zafere inanmış mazlum halkları yenemeyeceği bir kez daha ispat edilmiş oluyor. Şüphesiz, gelişmeleri yakından izlemek gerekiyor. Amerikan emperyalizmi, Vietnam'daki yenilgisini geciktirmeğe çalışacaktır. Beri yandan, Türkiye ile Vietnam'ı aynı önemde gören Johnson'ın Güneydoğu Asya'da gerilerken Ortadoğu'da yeni teşebbüslerde bulunması ve özellikle Türkiye'deki durumunu kuvvetlendirmeğe çalışması, beklenmesi gereken bir ihtimaldir. Mahut ikili anlaşmalar üzerindeki görüşmelerin hâlâ neticelenmemiş olması, endişelerimizde haklı olduğumuzu göstermektedir. Amerikan emperyalizminin nüfuz ve etkisinden kurtulmak için, milletçe her zamandan daha büyük bir azimle mücadele etmeliyiz.»**

Evet, hiçbir bağımlılığı olmayan ve Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesinde yerini açık seçik belli etmiş bulunan Aybar görüşünü rahatlıkla açıklamıştır. Ama Demirel'in durumu o kadar net değildir. Çünkü Demirel'in kaderi, büyük ölçüde Amerika'nın ve Johnson'ın kaderine bağlıdır. Bu itibarla, «boss» un yıkılışı karşısında bir şeyler söyleyememesine şaşmamak lâzımdır.

Demirel pekâlâ bilmektedir ki, Amerika'nın Vietnam'da yenilgisi ve Johnson politikasının iflâsı, ona bağlı olanların da yıkılışı demek olacaktır. Nitekim, felâket anının yaklaştığını gören bir Amerikan kuklası Kao Ki dahi, kendisini kurtarabilmek için şimdiden Amerika'ya dil uzatmağa başlamıştır.

Böyle bir durumda Demirel ne yapacaktır? Çöküş dönemine girmiş olan bir Amerika bugüne kadar dolar gücüyle ayakta tuttuğu adamlarını bundan sonra destekleyebilecek midir? Amerika'nın Vietnam'da yenilgisi öteki az gelişmiş ülkelerde bağımsızlık hareketlerinin ve sol akımların güçlenmesine yol açacaktır. Bu kaçınılmaz bir gelişmedir. Türkiye'de de bu açılış başladığı zaman Demirel bunu yenleyebilecek midir? Evet, Aybar'ın belirttiği gibi, Amerika'nın Güney doğu Asya'da gerilerken Vietnam ile aynı önemde gördüğü Türkiye'deki durumunu kuvvetlendirmeğe çalışması beklenen bir ihtimaldir. Ama bir başka ihtimal de, bu durum kuvvetlendirme operasyonunda Amerika'nın Demirel'i değil de gerçekten demir elli bir başka muktediri tercih etmesidir.

İşte mukadderatı **Amerika'ya bağlı bulunan Johnson'dan icazetli eski Morisson Temsilcisi bu açmazlarla karşı karşıyadır...**

Demirel'i kara kara düşündüren sadece Amerika'nın içine sürüklendiği bunalım da değildir. Seçimler yaklaşmaktadır. Seçimlerde ne bahasına olursa olsun solun oylarının arttırılmaması, Demirel'in başlıca problemidir. Her ne kadar Seçim Kanunu değiştirilerek

TİP'in seçim şansı azaltılmak istenmişse de, bu kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi her an mümkündür. Sonra, kanun iptal edilmese bile, bu nihayet TİP'in meclislere aldığı oy oranında temsilci sokmamasını sağlayacaktır. Ama TİP'in oylarının artmasını asla önleyemiyecektir. TİP'in oylarının artması ise, Türkiye'de solun kolay kolay tasfiye edilmesine imkân vermeyecek bir güce kavuşması demektir.

Fatsa'da AP'li saldırganların saldırısına uğrayan TİP'lilerin kırmızıya boyanan arabası.

Bu endişelerle daha seçim kampanyası başlar başlamaz AP'li zorbalar sosyalistlere karşı orman kanunu uygulamağa başlamışlardır. Önceki hafta Aybar'ın genelgesinde bahsettiği muhtemel tertiplerden ilki Fatsa'da uygulanmıştır. TİP İlçe Kongresi'ne katılmak üzere Genel Sekreter Dr. Nihat Sargın ile Malatya Milletvekili Âdil Kurtel ve Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen'in Fatsa'ya geleceğini öğrenen AP'liler bir kaç gün önce TİP'lilerin ağzından düzmece bir bildiri bastırarak el altından dağıttırmışlardır. **«Sana Yakup Demirin öğütü var. Nâzım Hikmet öncümüzdür»** ibarelerinin yer aldığı düzmece bildiri ile bir kısım vatandaşlar aldatılarak kışkırtılmış ve kongre günü toplantı salonunun yapılacağı Park Sineması'na gitmekte olan Sargın ve arkadaşlarının üzerine saldırtılmıştır. Bu arada TİP İlçe Başkanı Zeki Şahin yerlerde sürüklenmiştir. Bir kısım tertipçiler de Sargın ve arkadaşlarını getiren otomobili kırmızıya boyamışlardır. Bu yüzden TİP İlçe Kongresi yapılamamış, Sargın ve arkadaşları Fatsa'dan ayrılırken de otomobilleri taşlanmıştır. Anayasa himayesindeki bir partinin kongresine zorbalıkla engel olunduğu ve parlamento üyeleri tecavüze uğradığı halde iktidarın Ordu Valisi görülmemiş bir kayıtsızlıkla **«Halkın protesto gösterisinde hiçbir şahsa ve vasıtaya fiilî tecavüzün olmadığını, TİP'lilerin kendi arzularıyla kongreyi iptal ettiklerini»** söylemiştir. Ayrıca, olaylar hakında hiçbir soruşturma açılmamış ve düzmece bildiriyi kimlerin dağıttığı da tesbit edilmemiştir. Tecavüz üzerine Aybar basına bir demeç vererek **«Bu tertiplere girişmek suretiyle Anayasa çizgisinin biraz daha gerisine düşen ve meşruluklarını daha da kaybeden AP iktidarından ve ona âlet olanlardan ergeç hesap sorulacaktır»** demiştir.

Ayrıca Karadeniz gezisine çıkan Aybar ilk olarak uğrayacağı Ordu'da da tertip hazırlandığını öğrendiği için Cumhurbaşkanı'na ve Başbakan'a gerekli tedbirlerin alınması için

Sokaktaki Adam Johnson'a güvenmiyor!

Başkan Johnson'ın başkanlık seçimlerinde adaylığını koymayacağını ve bombardımanları azaltacağını açıklaması üzerine ANT bir anket düzenliyerek sokaktaki adamın görüşünü tesbit etmiştir:

1. Johnson'ın çekilmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. Vietnam'da bombardımanın azaltılmasını nasıl karşılıyorsunuz? sorularına vatandaşların verdikleri cevaplar şöyledir:

İSMAİL ÇİÇEK (Dokumacı) — 1) Bu gibi işlerle şahsen benim hiçbir ilgim yoktur. 2) Ve olmadığı gibi asla tarafsızım.

HAYDAR SAKA (Organizatör) — 1) Onlar ümidin düşmanıdırlar. Çürüyen et ve dökülen diş gibi bir daha gelmemek üzere yok olup gidecekler. Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına. 2) Zulmün topu var, füzesi var, bombası, napalmı varsa, hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır. Vız gelir inanana vız...

TOSUN ARDAKOÇ (Kitapçı) — 1) Çok iyi yapmış. 2) Tamamen kaldırılmasını tasvip ediyorum.

ARAS ÖREN (Tiyatrocu) — 1) Çekileceğim demiş, ancak fiilen gerçekleşir mi gerçekleşmez mi, kesin bir yargı için vakit erken... Yalnız böyle bir demeçte bulunması dahi, güdülen zorbaca emperyalist bir politikanın iflâsından başka bir şey değildir. O gider bir başkası gelir, ama bir gün o başkası da gidecektir. 2) Vietnam'da bombardımanın azaltılması, direnen bir halkın, şartları ne olursa olsun, kesin kurtuluşuna atılmış bir adımdır.

HAŞİM KOÇALİ (Çilingir) — 1) Çekilmeli, Robert Kennedy kazanmalı. Dünya barışı için Kennedy'nin kazanması bence daha iyidir. Johnson'un dostluğunun derecesini anlamış bulunuyoruz. Robert Kennedy kazanırsa belki ağabeyinin yolunda olabilir. Allah hayırlısını versin. 2) Vietnam bombardımanının azaltılmasını, ateş kesi makul karşılıyorum. Anlaşma olmalı ve kuzeyliler güneylilerle birleşmeli, cumhuriyetle seçime gidilmeli. Herhalde komünistlikle idarenin ne kötü olduğunu iyice anlamışlardır Vietnamlılar.

ŞAHİN DOĞRU (Pistoleci) — 1) Johnson'ın bu gidişi kendisini normalden anormale düşürebilir. 2) Vietnam'da ateşin kesilmesi insan hakları bakımından tamamen durdurulup barış halinde olmaları kanaatindeyim.

NURETTİN ÇAVDARGİL (Sendikacı) — 1) ABD kendi ülkesinde veya dünya kamuoyunda sarsılan prestijini kurtarmak için Johnson'ın devlet başkanlığından çekilmesi zorunlu hale gelmiştir. ABD Vietnam'da, kurtuluş savaşı veren ülkede tam bir yenilgiye uğramıştır. Johnson en son beyanatı ile başkanlıktan çekilmesi sarsılan prestijini korumak için bir taktik olabilir. ABD başkanının bu gibi davranışlarına güvenmemek gerekir. 2) Vietnam'da ABD mutlaka yenilecektir. Bunu sezen ABD Başkanı böyle bir taktik güdebilir. Ergeç Amerika Vietnam'dan çekilecektir.

DERVİŞ BOZKAŞ (Mahrukatçı) — 1) Normal olarak kabul olur. 2) Vietnam tabiidir.

HULUSİ ERİÇOK (Seyyar börekçi) — 1) Johnson'ın adaylıktan çekilmesi iyidir. Çünkü o adam Türkiye'nin, Vietnam'ın yüzünü güldürmedi. Her tarafta herşey patlak verdi. Bilhassa Kıbrıs dâvasında o adamdan hiç memnun değilim. 2) İyidir. İnsan boşu boşuna niye ölsün.

FEVZİ FUZULİ HELVACIGİL (Öğrenci) — 1) İlk bakışta objektif olarak çok normal ve iyi denebilir. Kesin karar için vakit henüz erken. 2) Vietnam'da bombardımanın azaltılması oldukça olumlu, lâkin tam kesilip barışın sağlanması arzu edilir. Bunun yanında Amerika'nın perde arkasında ard düşman ve başka taktikleri kullanacağı her zaman akla gelen bir nedendir.

Çavdargil

Tosun

Koçali

JOHNSON VE DEMİREL
— Biri gidiyor, ya öteki? —

Sol, büyük güçtür

Yaşar Kemal

Şu Adalet Partisi iktidarı başına iş açacak. Türk sosyalizmi için böyle bir partinin iktidarda olması bulunmaz bir nimet. Her şeyi yüzüne gözüne bulaştırıyor, hiçbir şeyi beceremiyor. Bunlar politikayı bir yutturmaca, bir gününü gün etme, bir en güzel yalan söyleme, ir satın alma sanatı sayıyorlar. Çağımızda en düşük seviyeli bir politika adamı bile bilir ki politika bu değildir. Bu politika kapkaç politikasıdır. Gününü gün etme politikasıdır.

Demokrasiye, Cumhuriyetin temellerine saldırmakla Adalet Partisi iktidarı kendi kuyusunu kazıyor. Bel bağladığı kara güç de Türkiye'de güç değildir. Bursa toplantısı, Şahlanış mitingi, camilerde Cumhuriyetin temellerini yıkmak için kırk bin yerden saldıran kara adamlar bir güç değildir. Denize düşercesine yılana sarılmış AP iktidarı şeriatçılığa sarılacağına demokratik düzene sarılsa daha iyi eder. Şeriatçıların gücü 31 Mart'ta duruyor. 31 Mart sıraları şimdi de değildir. 31 Mart'ın üstünden Mustafa Kemal geçti. 31 Mart'ın karşısında koca bir Mustafa Kemal gençliği duruyor.

Adalet Partisinin en büyük hatası, en korkunç işi Anayasa dışına çıkarak Türkiye'de bir solun varlığını tanımaması. Sol muhalefete dayanamaması. Adalet Partisi sol düşmanlığından dolayı Anadolu'da bir baskı fırtınası gibi esiyor. Solu sindirmek için korkunç bir zorbalık hareketine girişmiş. 141-142 ci maddeleri gene çalıştırmağa başladı. Baskı, zulüm, sindirme, zorbalık iki yönden korkunç. gayriinsani bir şekilde gelişiyor. Adalet Partisi iktidarı Anadolu'daki İşçi Partililere hakkı hayat tanımıyor. Ceyhanda Türkiye İşçi Partisi İlçe Başkanı Hacının başına gelenleri iki yıldan bu yana izliyorum. Cehennem hayatı yaşatıyorlar adama. Tehdit mi, öldürülmek mi, küfür mü beğen beğenebildiğini. Öğretmenlere zulüm, partililere zulüm, yazarlara zulüm, zorbalık. Hapisane, dayak, saldırı, yalan, iftira... Yıldırmak, yok etmek. Anadolu solları, Anadolu aydınları bu zulümlere dayanıyorlar.

Türkiye'de, Adalet Partisi iktidarı sola yaptığı zulmü sürdüremeyecektir. Çünkü sol Türkiye'de büyük güçtür. Şöyle ki, sola baş koymuş büyük bir işçi kütlesi vardır. Köylüler de yavaş yavaş uyanıp bir güç oluyorlar. Sola baş koymuş büyük bir gençlik kütlesi vardır. Sola baş koymuş büyük bir aydın kütlesi vardır. Türk sanatını, Türk düşünce hayatını temsil eden yalnız ve yalnız soldur. Sağda düşüncenin kırıntısı yok, sanatın kırıntısı yok. Sola baş koymuş etkili bir basın var. Türkiye'de sol partisiyle, aydını, düşünce adamları, gençliği, işçisi, köylüsü, öğretmenleriyle örgütlü büyük bir güçtür. Bir de sırtını sağlam bir dâvaya dayamıştır. Vatanın kurtuluşunu, sömürgeciliğe karşı savaşı, bağımsızlığımızı kazanmayı dünya ve halkımız Türk solundan bekliyor ve istiyor. Türkiye varolacaksa, millet olarak haysiyetine kavuşacaksa, sömürge olma utancını üstünden atacaksa, zincirlerini kıracaksa, millî kültürüne yeniden kavuşacaksa, tarihine lâyık olacaksa sol sayesinde olacaktır. Bunun başka bir mümkünü çaresi yoktur. Bunu da Türkiye'de her düşünen kafa böyle biliyor. İşte bu büyük örgütü yıkmağa çalışmak, bu yirminci yüzyılın bağımsızlık, insan olma düşüncesinin insanlarına zulmetmek Don Kişotluktan da beter bir Don Kişot'luktur.

Bakın gene tekrarlıyorum: Yerden göğe ·üp ·izmişler, en altındakini çekmişler.. Seyreyleyin gümbürtüyü...

---

telgraf çekmiş ve sorumluluklarını hatırlatmıştır. Buna rağmen yapılan il kongresinden sonra TİP İl Başkanı Kemal Aksoy ile İl Yönetim Kurulu Üyesi Rüştü Baş'ın dükkânları AP'liler tarafından kırmızıya boyanmıştır.

Görünüş odur ki, AP'liler hükümet himayesinde TİP'e karşı zorablıkları seçim kampanyası boyunca sürecektir. Bunun nedenini de Aybar, TİP Ordu İl Kongresi'nde yaptığı konuşmada şöyle açıklamıştır: **«AP bugün yüzde 3 oranında bir oy farkıyla iktidardadır. AP 1969 seçimlerinde bu yüzde 3'lük farkı kaybetti mi iktidardan düşecektir. Muhalefet arasında AP'den oy koparacak ve koparacağı oyların oranı yüzde 3'ün üstünde olabilecek tek parti TİP'tir. Kaba kuvvet gösterilerinin nedeni buradadır.»**

Demirel solu zorbalıkla durdurabileceğini ve sağa da tâviz vererek daha fazla oy alabileceğini hesaplarken bir başka açmaza düşmüştür. Çünkü oy hesabıyla tâviz verilen sağ da Alâaddin'in lâmbasından çıkan dev gibi büyümüş ve Demirel kontrolü elinden kaçırmıştır. İçişleri Bakanı Sükan'ın kasıla kasıla **«Siz merak buyurmayın beyefendi. Sağdan tehlike yok. önemli olan soldan gelecek tehlikedir. Sağı istediğimiz zaman bir anda bastırırız»** şeklinde verdiği teminatın boş olduğu artık gün ışığına çıkmıştır. Demirel, irticaın daha da gelişip işi kan dökmeye kadar götürmesinden ya da gelecek seçimlerde bir başka partinin çatısı altında kümelenmesinden endişelenmektedir. Her iki ihtimal de bir Başbakanın uykularını kaçıracak kadar önemli ve korkunçtur.

Nitekim, Müslüman Kardeşler'in Türkiye'deki organı Bugün Gazetesi'nin Sahibi Mehmet Şevket Eygi, son hac ziyaretinden dönüşünde «Selâmdan sonra» başlığıyla yazdığı yazıda ümmetçilerin amacını açık seçik ortaya koymuştur: **«Bir aylık bir seyahatten sonra mukaddes toprakları terkederek sevgili ve müslüman Türkiye'ye döndüm. Cenab-ı Hak her iki beldeye ve Filipinlerden Fas'a kadar bütün âlemi İslâm'a ittihad nasip etsin ve bir dahaki yıllarda hacca pasaportsuz ve dövizsiz olarak tek bayrak altında seyahat etmeyi müyesser kılsın Âmin...»**

Bu ne demektir? Şu demektir: İslâm ülkeleri arasında sınırlar kalkacaktır. Türk Bayrağı kalkacak ümmetçilerin bayrağı asılacaktır. Türk parası kalkacak yeni kurulacak islâm devletinin parası kullanılacaktır. 32 milyon Türk, yeni islâm devletinin vatandaşı olacaktır!

Peki. Eygi bu cesareti nereden almıştır? Onu da yine Eygi'nin bir gün sonra Bugün Gazetesi'nde yazdığı hac gezisi intibalarından öğrenmek mümkündür. Bakın ne diyor Eygi: **«Sayın Reisicumhurumuz Mekke'ye ihramlı olarak gelmiş, Kâbe-i Muazzama etrafında 7 kere dönmüş, Kâbe'nin içinde**

ERBAKAN
— İlk raundu kaybetti —

8 rekât namaz kılmış, sonra Safa ile Merve tepeleri arasında yayan olarak tam 7 kere gidip gelerek Say yapmış ve böylece UMRE ibadetini tamamlamıştır. Ancak bütün bunlar gazetecilerin, fotoğrafçıların, filimcilerin gözünden saklanmış, hiç resim çektirilmemiştir. Konuştuğum bazı Mekke'liler «Acaip şey. Türk Reisicumhuru fotoğrafa günah diyecek kadar sofuymuş meğer!...» dediler.»

Gemi bu kadar azıya alan ve Cumhuriyeti korumakla görevli Cumhurbaşkanı başta olmak üzere hükümetten böylesine teşvik gören irtica, çok yakında memleketi kana boğmaya kadar işi vardırırsa hiç şaşmamak lâzımdır. Böyle bir hareket herhalde belgeli bir masonu asla başta tutmayacaktır.

Kaldı ki, irtica böylesine azıtırsa. zinde kuvvetlerin cumhuriyeti ve devrimleri korumak için harekete geçeceğinden kimesenin şüphesi yoktur. Harekete geçecek zinde kuvvetlerin ise. bütün bunlara sebep olanlardan hesap sorması kadar tabii bir şey olamaz. Gerici oyların bir başka partinin çatısı altında toplanması da hemen hemen aynı sonuçları getirecek niteliktedir.

Bu endişelerdir ki, Demirel'i telâşa düşürmüş ve sağa karşı daha temkinli davranmağa itmiştir. Nitekim şahlanış mitingleri üzerinde AP Gençlik Kolları Genel Başkanı, genel merkezin arzusuna uyarak bu mitinglere karşı olduklarını açıklamış ve diğer partileri suçlamağa kalkışmıştır. Ancak. tam seçim sath-ı mailinde açıktan açığa ümmetçilere cephe almanın oy kaybettireceğini düşünen Demirel, kesin şekilde cumhuriyete, anayasaya, devrimlere kasteden beyan ve davranışlara karşı. sola yaptığı baskıyı yapamamaktadır. Şimdilik el altından bazı tertiplerle durumu idare etmektedir. Nitekim ümmetçilerin Demirel'e karşı başbakan adayı olarak hazırladıkları Odalar Birliği Genel Sekreteri Prof. Necmettin Erbakan, kudretinin zirvesinde iken, iş âleminin mason ekibinin bir tertibiyle bu görevden uzaklaştırılmıştır.

Evvelce de açıkladığımız gibi Erbakan Odalar Birliği Genel Sekreteri olduktan sonra kilit noktalarına kendi adamlarını getirmiş ve masonlara karşı ümmetçileri hâkim kılmaya başlamıştır. Ancak Odalar Birliği Yönetim Kurulu'ndaki karşı çoğunluk tehlikeyi sezdiği için bir kararla kadroları dondurmuş ve Erbakan'ın istediği tâyinleri yapmasını önlemiştir. Bunun üzerine Erbakan Odalar Birliği'ne kadro dışı ücretli adamlar almağa başlamıştır.

Mason kanadının adamı olan Türkiye Odalar Birliği Başkanı Sırrı Enver Batur bunun üzerine Süleyman Demirel'i ziyaret ederek Erbakan'ın harcanması gerektiği hususunda kendisiyle mutabık kalmış ve müstakbel başbakan adayı böylece yönetim kurulu tarafından istifa zorunda bırakılmıştır.

Demirel darbeyi indirmiştir ama Müslüman Kardeşler de bu yaptığını herhalde yanına bırakmayacaklardır. Önümüzdeki günlerde mason Demirel ile ümmetçiler arasında çatışma iyiden iyiye açığa çıkacaktır.

Evet, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Demirel'in kaderi Johnson kaderiyle aynı paraleldedir. Morisson firmasının eski temsilcisi. Brown and Root firmasının eski temsilcisi kadar zor durumdadır Ama Demirel'in güç durumda olması hiç de önemli değildir. Önemli olan, Türkiye'nin üzerinde dolaşan kara bulutlar ve Cumhuriyetin geleceğidir. Gidiş, «Mahkeme-i Kübra» da hesap vermeyi düşünenlerin önce yeryüzünde hesap vermek zorunda kalacaklarını göstermektedir. Ve bu hesaplar muhakkak görülecektir.

NATO'ya hayır kampanyası güçleniyor

• Devrimci kuruluşlar NATO aleyhinde bildiriler yayınlarken İstanbul'da düzenlenen açık oturumda da NATO'nun Türkiye için yararlı olmadığı ve Türkiye'nin mutlaka NATO'dan çıkması gerektiği belirtildi.

NATO'nun 20. yıldönümü dolayısıyla üniversiteli gençler bellibaşlı caddeler ve meydanlar da dahil olmak üzere İstanbul'un kırk yerine NATO'YA HAYIR yazmışlardır.

Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet etmek üzere kurulan NATO'nun 20. yıldönümü dolayısıyla geçen hafta Türkiye çapında yeni bir «NATO'YA HAYIR» kampanyası açılmıştır. Çeşitli Üniversitelere mensup 308 bilim adamı Türkiye'den NATO'da kalıp kalmaması meselesinin en geniş şekilde tartışılmasını isteyen bir bildiri yayınlamış, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Orman Fakültesi, Dişçilik Fakültesi talebe cemiyetleri ile İstanbul Teknik Üniversitesi, Teknik Okullar ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrenci birlikleri, Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü «NATO'YA HAYIR» kampanyası açmağa karar verdiklerini bir duyuru ile ilân etmişlerdir. Toplumcu Atatürkçülük Cemiyeti de İstanbul'da NATO'nun Türkiye'den kovulması için yüzlerce imza toplamıştır.

Öte yandan, İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti 3 Nisan günü TÖS salonlarında NATO konusunda bir açık oturum düzenlemiştir. Doğan Özgüden'in yönettiği açık oturuma Tabii Senatör Haydar Tunçkanat Doçent İdris Küçükömer, Doçent Türkkaya Ataöv ve dış politika yazarı Kayhan Sağlamer katılmıştır.

İlk konuşmayı yapan Ataöv, NATO'nun barışçı gayelerle ve Sovyet tehdidini önlemek üzere kurulduğu iddialarını reddederek Amerikan Emperyalizminin gelişme seyrini anlatmış, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Amerikan emperyalizminin rakipsiz tek devlet haline gelmek istediğini belirterek **«İkinci Dünya Savaşı'nın büyük yükünü Sovyetler Birliği çekmiştir. Sovyetler'in Avrupa'ya girmesini Batılılar istemişti. Esasen savaşta en büyük zararı görmüş olan Sovyetler Birliği Batı Avrupa'da savaşı sürdürecek durumda değildi. Aslında kendi sınırları dışına taşan, başka topraklara girmek isteyen, saldırgan bir dış politika güden tek devlet Birleşik Amerika oldu. Türkiye'de de 1923 İktisat Kongresi'nden sonra desteklenen ve ekonomiye hâkim olan ağa ve komprador sınıfları Amerika ile işbirliği yapmakta kendileri için çıkar gördüler ve NATO'ya yanaştılar»** demiştir.

Küçükömer ise meseleyi ekonomik temel kanunları açısından eleştirerek özetle şunları söylemiştir: **«Ürettiği halde satamamak kapitalist ekonominin hastalığıdır. Amerikan kapitalizmi, bu hastalığını devlet harcamalarını arttırarak tedavi ettirmek istemiştir. Devlet harcamalarının en kestirme yolu da askeri sistemi genişletmek olmuştur. Bize gelince, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de bir takım servetler birikmiştir. Bu servetler bir kanal aramış ve bu kanal, batı ile ve özellikle Amerika ile işbirliği olmuştur. Önce Marshall Plânı ile bu işbirliği gerçekleştirilmiş, daha sonra NATO'ya girilmiştir. Sol tasfiye edilmiştir. Ancak NATO içinde Türkiye gerek askeri, gerek ekonomik bakımdan bağımsızlığını yitirmiştir. Bizim hiçbir karar yetkimiz yoktur. NATO dünya barışı için en büyük tehlikedir. Çünkü ekonomiyi ayakta tutabilmek için askeri harcamaları artırmak zorunda olan Amerikan emperyalizmi, doğu bloku ve az gelişmiş ülkelerin zamanla güçlenerek kendisine «dur» demesi halinde harcamalarını daha da artırmak zorunda kalmış, bu yüzden altın krizi, dolar krizi meydana gelmiştir. Bu durumda Amerika'nın masrafları kısması ve geriye tırmanması lâzımdır. Kapitalist ekonomi bunu istemiyeceği için zaman kazanmak yoluna gidecek, bu durum atom patlamasına kadar varan tehlikeli sonuçlar doğurabilecektir. NATO'yu düzeltelim, deniyor. NATO'yu düzeltmek demek, Amerika'yı düzeltmek demektir. Türkiye gibi ülkelerin NATO'yu düzeltmeleri bugün kemikleşen ilişkiler içinde imkânsızdır. Çözümyolu NATO dışında kalmaktır. Türkiye'de mevcut düzen değişmedikçe NATO'nun dışında kalmamız mümkün değildir.»**

Tunçkanat, NATO'nun kuruluş nedenlerini diğer konuşmacılardan başka türlü gördüğünü belirterek 2. Dünya Savaşından sonra Amerika ile Sovyetler Birliği'nin karşı karşıya geldiğini, Avrupa'daki sefaletin komünizm gelişmesine ve Sovyetler'in yayılmasına uygun bir ortam yarattığını, Amerika ve müttefiklerinin bu tehlikeyi önlemek için NATO'yu kurduklarını söylemiştir. Tunçkanat daha sonra NATO'nun amaçlarıyla bugüne kadarki uygulamayı mukayese ederek, Avrupa ülkelerinin ekonomik bakımdan büyük faydalar gördüğünü, ancak bunun Türkiye lehine olmadığını, ekonomik bakımdan kapitülasyondan farksız hükümlere tabi olduğumuzu, Amerikalılara verilen üs ve tesislerle hükümranlık haklarımızın ihlal edildiğini, silâhlı kuvvetlerimizi istediğimiz gibi kullanmak imkânından yoksun bırakıldığımızı açıklamıştır.

Sağlamer ise, büyük devletlerin dünyanın hemen her kesiminde çıkar çatışması halinde bulunduğunu, NATO'nun da bu yüzden kurulduğunu belirtmiş, ancak Amerikan yardımını sağlamak için NATO'da yer almanın şart olmadığını belirterek **«NATO'ya tecrübesiz ve aceleci olarak girdik. Türkiye NATO'ya girdikten sonra Amerikan sınırları Kars'tan başladı ve Türkiye bir sınır karakolu haline getirildi. Amerikalılara büyük imtiyazlar tanındı. Amerikan üs ve tesislerine artık Türkiye Cumhuriyeti yetkililerinin de girebileceği söyleniyor. Evet, bazı kesimlere girilebilmektedir, ancak bu üslerde Türkiye Cumhurbaşkanı'nın giremiyeceği yerler hâlâ mevcuttur»** demiş ve NATO'da kaldığı sürece Türkiye'nin bir nükleer savaşta topyekûn mahvolmak tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu söylemiştir. Sağlamer, ayrıca bugünkü düzende NATO'dan ayrılmamızın zor olduğunu, çünkü yardımı kesebileceğini, hattâ yeni bir maraza çıkarabileceğini belirtmiş, dinleyicilerin bir sorusu üzerine de Türkiye'nin ancak bir sosyalist düzenle tam bağımsızlığına kavuşabileceğini söylemiş ve konuşmasını **«Yaşasın sosyalizm»** diyerek bitirmiştir.

Ataöv'ün asıl emperyalistin Amerika olduğunu ve Türkiye'nin mutlak surette NATO'dan çıkması gerektiğini, bunun da sosyalist düzenle mümkün olabileceğini belirten konuşmasından sonra Küçükömer Sovyetler Birliği'nin barış içinde bir arada yaşama ilkesini benimsediğini, **«emperyalizm»** in ancak kapitalizme has olduğunu söylemiş, Amerikan yardımlarının hiçbir şekilde yararlı olmayacağını açıklamış ve Türkiye'nin mutlak NATO'dan çıkması gerektiğini belirterek **«Türkiye ancak halk idaresi kurulduğu zaman NATO'dan çıkar»** demiştir.

Tunçkanat ise son konuşmasında **«Yeryüzünde milletler oldukça savaşlar da olacaktır. Milletler de savaş için her türlü hazırlıklarını yapmak zorundadırlar. Harpler medeniyetin kamçısı olmuştur. Amerika'nın askeri plânları ne ise, Rusya'nın da aynı şekilde plânları vardır. Gerçekleri görmezsek Amerika'nın kucağından kalkar, Rusya'nın kucağına oturabiliriz. Bugüne kadar NATO'dan istifade sağlayamadık. Bundan sonra sağlayabilmek için bir çok yeni tekliflerle ortaya çıkmamız lâzımdır. Bu teklifler kabul edilirse NATO'da kalabiliriz, kabul edilmezse çıkarız»** demiştir.

John - John - John - SON!..

Kazıklı Voyvoda'ların sonu hep böyle olmuştur. Yıllar yılı mazlûmları kazıklayıp ahını aldıktan sonra, kendileri de tırmanır aynı kazığa ve bütün haşmetiyle oturup üstüne, ve bir Pazar gecesi, ve Johnson'un yaptığı gibi Çarpışmalarda tırmananın tersine doğru harekete **başlarlar. Johnson'un son demeciyle hizaladığı orostopolluk ne olursa olsun, giriştiği manevra böyle kıçsal bir manevradır. Şimdiye dek milyonlarca insanın canı pahasına milyonlarca dolarlık vurgunları müşirleyen Emperyalizmin o kanlı gırafiği Amerikan Kapitalizminin barsaklarını deşmek üzeredir. Dolar boşalmakta ve Amerikan İmparatorluğunun miyadı dolmaktadır. Para babaları insanlığın özgürlük ateşiyle oynamanın ne pahalı, ne netameli bir oyun olduğunu, ve yangın yerine çevirdikleri güzelim ülkelerden yağmaladıkları tatlı kârların yanlarına kâr kalmıyacağını acı acı anlatmaktadırlar. Onun içindir ki bu para babalarının maşası, Savunma Bakanı, McNamara, Vietnam harbini büsbütün genişletme taraftarı Pentagon'a karşı** sınırlı harp **tezlyle direnmiş ve iki ay önce, son baskı çaresine baş vurarak, Bakanlıktan çekilmiştir. Johnson'un son demecinde sözünü ettiği** ikilik ve bölüntü, **zararın neresinden dönülse kârdır diyen büyük Korporasyonlar, yani sivil kodamanlarla, gözü kararmış askerler arasındaki çekişmedir. Oldum-olası büyük Komporasyonların emellerine hizmet ederken, bir kanser büyümesi sürecine kapılıp başına-buyruk harekete yeltenen Pentagonla Wall Street arasında sıkışıp kaldığı içindir ki Johnson şimdi böyle feryad etmekte, bir yandan Vietnam'da hava ve deniz saldırılarını durdururken, bir yandan da ordu mevcudunu arttırmaktadır. Johnson'un barış şakımalarıyla gizlemeye çalıştığı politika, harbe son vermek değil, harbi Amerikan Kapitalizminin çıkarlarına en uygun sınırın dışına kaçırmadan sürdürmektir. Ama başta Vietnam halkı olmak üzre, dünya halkları bu denli ip cambazlıklarına meydanı boş bırakmıyacak kadar uyanmış, akıllanmıştır. Canavar kendi kazdığı kuyuya düşmiye görsün sade düşmanları değil, Emperyalist omuzdaşları ve hatta Kao Ki gibi uşakları, kafasına taş yağdırmaktan geri durmıyacaktır. Ve durmuyorlar da.**

Mümtaz Faik Fenik de, 2 Nisan günlü Son Havadis'**de çıkan yazısını şöyle bitiriyor:** Zaten Amerika gelmesini bildiği gibi memleketin menfaatleri icab ettirdiği zaman gitmesini bilen insanların yurdu olduğu için yükselmiştir, **diyor. Yani Fenik, dolambaçlı yoldan, demek istiyor ki, Amerika gelmesini bildiği gibi gitmesini bilmek elinden gelemiyeceği için batacaktır. Biz de bunu istiyoruz zaten...**

Can YÜCEL

308 bilim adamının NATO bildirisi

YÜZYILIMIZIN İHTİLÂLİ

4 Nisan 1949'da imzalanan NATO andlaşmasının on-üçüncü maddesine göre, taraf devletler, andlaşmanın yirmi yıl yürürlükte kalması sonunda bir yıl öncesinden feshi ihbar etmek suretiyle NATO'dan çekilebileceklerdir. Batı devletleri NATO ile ilişkilerini bir süredir gözden geçirmektedirler. Fransa, daha önce silâhlı kuvvetlerini NATO'dan çekmiş, nükleer başlıklı füzelerin ülkesine sokulmasına izin vermemiş, Amerikan ve NATO kuvvetleri ile Paris'teki NATO merkezini kendi toprakları dışına çıkarmıştır. Bu suretle, Fransa NATO'dan fiilen ayrılmış durumdadır. NATO'ya bağlı diğer ülkelerde de NATO'yu eleştiren akım her geçen gün olgunlaşmaktadır.

Yirmi yıllık tecrübelerden sonra, NATO'nun ulusal savunma ve güvenliğimize uygun bir andlaşma olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Olaylar Türkiye'nin kendi ulusal gücünü kendi güvenliği için NATO'dan izin almaksızın kullanamayacağını göstermiştir. NATO'nun ileri bir karakolu olarak telâkki edilen Türkiye, kendine sorulmadan nükleer bir savaşın felâketi içine itilmek tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yabancı üslerden kalkan uçaklar Türkiye'yi nükleeer bir savaşın eşiğine götürecektir.

Türk aydınları olarak, yurdumuzun atom ve hidrojen silâhları ile radyoaktif serpintilerin muhtemel bir hedefi olması tehlikesi karşısında bütün parlementerlerimizi ve halkımızı Türkiye'nin NATO ile ilişkisini yeniden düşünmeğe ve basınımızı bu konuyla daha fazla ilgilenmeğe çağırıyoruz. Kanımızca basınımızda yayınlanan birkaç yazı konunun hayati önemi gözönünde tutulduğunda yeterli sayılamaz. NATO ile ilişkilerimizi bütün yönleri ve ayrıntılarıyla halkımıza anlatmak zorundayız. Savaş felâketinin büyüğü halkın kendi omuzlarına çöker Bütün NATO ülkelerinin bu ittifakı kendi ulusal çıkarları açısından yeniden inceledikleri bu günlerde, Türk halkı da kendi geleceği hakkında karar vermek durumundadır. Bu hususun tam bir serbestlik ve açık yüreklilikle tartışılması gerektiğini belirtiriz.

Ankara, İstanbul, Orta Doğu Teknik, İzmir ve Erzurum Üniversitelerinin çeşitli fakülte ve bölümlerinden 35 profesör, 42 Doçent Dr., 19 Yardımcı profesör, 75 Asistan Dr., 15 Öğretim görevlisi ve 122 Asistan olmak üzere toplam 308 üniversite öğretim üyesi ve yardımcısı yukarıdaki NATO bildirisini imzalayarak basına ve kamuoyuna sunmayı görev bilmişlerdir. İmzalayanları ve üniversiteleri temsilen bir heyetin de ayrıca basın toplantısı yaparak görüşlerini daha ayrıntılı olarak açıklamasının gereğine inanmaktadırlar.

İMZALAR

ANKARA ÜNİVERSİTESİ SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ'NDEN: Nermin Abadan, Mehmet Gönlübol, Cemal Mıhçıoğlu, Bahri Savcı, İbrahim Yasa, Fehmi Yavuz, Üren Arsan, Türkkaya Ataöv, Cevat Geray, Yılmaz Günal, Ruşen Keleş, Uğur Korum, Gündüz Ökçün, Mümtaz Soysal, Haluk Ülman, Yüksel Ersoy, Alpaslan Işıklı, Bilsay Kuruç, Oğuz Onaran, Özer Ozankaya, Erden Öney, Mehmet Selik, Güneri Akalın, Yılmaz Akyüz, Cem Eroğul, Hasan Ersel, Pars Esin, Kurthan Fişek, Erdoğan Güçbilmez, Ünsal Oskay, Müslim Özbalkan, Necdet Serin, Turgut Tan, Nuri Uman, Ahmet Yücekök, Duygu Sezer

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ'NDEN: Uğur Alacakaptan, Tuğrul Ansay, Akın Düren, Ülker Gürkan, Eralp Özgen, Mukbil Özyörük, Seyfullah Edis, Tuncer Karamustafaoğlu, Selahattin Keyman, Sedat Kılıççı, Doğu Perinçek, Tuğrul Arat, Cahit Can, Halil Cin, Ahmet Gökdere, Nurkut İnan, Ahmet Kumrulu, Nahit Töre, Yıldırım Üler, Adil Özkol, İrfan Yazman, Aydın Zevklijer.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ'NDEN: Aytekin Ataay, Edip Çelik, Lütfi Duran, Ayhan Önder, Ragıp Sarıca, İsmet Sungurbey, Öztekin Tosun, H. Veldet Velidedeoğlu, Sami Akıncı, Aydın Aybay, Ümit Doğanay, Çetin Özek, Salim Üstündağ, Yavuz Alangoya, Ülkü Azrak, Pertev Bilgen, Erdoğan Teziç, Ersan İçel, Esin Örücü, Bülent Tenör.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ'NDEN: Kenan Bulutoğlu, Sencer Divitçioğlu, Sevim Görgün, Gülten Kazgan, İdris Küçükömer, C. Orhan Tütengil, Işıl Ersin, Merih Teziç, A. Savaş Akat, N. Devrim.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ'NDEN: N. Şazi Kösemihal, Berna Moran, Mina Urgan, T. Moran, Murat Belge, Fatma Gürsoy, Oya Sencer

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ CERRAHPAŞA VE ÇAPA TIP FAKÜLTELERİ'NDEN: Edip Aktin, Adnan Buduras, Ömer Özek, Reha Uzer, Salman Belgerden, Ünal Bengisu, İsmail Cebesoy, Ahmet Muratlı, Metin Özek, Metin Özgür, Orhan Arıoğlu, Aydın Bayraktar, Avni Bakkal, Eliyezer Bivas, Aytolon Bozbora, Haldun Çerçel, Muzaffer Endoğu, Gercay Gürsoy, Tahir Hayırlıoğlu, Üstün Korugan, Agop Katogyan, Erol Kökoğlu, Oğuz Lav, Fevzi Macit, Güler Mocan, İsmet Narter, Özden Oral, Teoman Önaldı, Beyhan Özden, Vural Solok, Ali Sönmezler, Nurettin Sözen, Yücel Tangün, Oya Tangör, Serol Teber, Selahattin Temusin, Atıman Tangör, Yüksel Uçar, Önder Ağaba, İmer Adalı, Candan Özalp, Yılmaz Akalın.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ KİMYA BÖLÜMÜ'NDEN: Sacide Baykut, Fikret Baykut, Baha Erdem, Hıraman Erkut, Reşat Ün, Gözdem Ertem, Oya İmregün, Adnan Aydın, Nurten Bilbay, Seval Erkmen, İlker Kayadeniz, Tunay Özdersu, Ayla Tonay

EGE ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ'NDEN: Muhtar Başoğlu, Emin Dikman, Abdullah Kızılırmak, Muzaffer Kula, Burhan Pekin, İsmet Ertaş, Aalaettin Gürpınar, Fikret Bilgin, Sezai Hazer, Nimet Öktem, Adil Pamukçuoğlu, Şükriye Zaloğlu, Seza Yazgan, Gülhan Aslım, Nazmiye Aytaç, Şener Baltepe, İbrahim Baran, Osman Bayer, Şükrü Bozkurt, Fevzi Ciğeroğlu, Halis Çakıcı, Sönmez Erdinç, Nursen Eren, İpek Eresen, Zeki Ergen, Aslan Eroğlu, Çetin Güler, Hasan Gümüş, Erol Gündüz, Güzin Kalaycıoğlu, Arif Kaya, Kemal Koç, Fatma Matay, Savaş Mater, Salih Oflas, Birsen Özkaya, Hasan Peşmen, Yüksel Saygun, Feriha Şekerci, Birol Temelkuran, Aysel Temizer, Hüseyin Tural, Fadime Uğur, Özgül Utku, Hüseyin Uysal, Sumru Ünsal, Mahmut Yazgan, Hüseyin Yıldırım.

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDEN: Oğuz Aksu, Mustafa Karaca, Muharrem Eren, Özcan Erhan, Oryal Gökdemir, Övünç Günhan, Taylan Kabalak, Eşref Kırhan, Aydıntan Kuman, Erol Mavi, N. Mülâzımoğlu, Muammer Nalçacı, Kâmil Şanlı, İlhan Tunçer, Aydın Usman Aydoğan Yazıcı

ERZURUM ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ'NDEN: İsmail Beşikçi, Engin Uluğ, Orhan, Yavuz.

ORTA DOĞU T. Ü. İDARİ İLİMLER FAKÜLTESİ'NDEN: Arif Payaslıoğlu, Yaşar Gürbüz, Tahir Aktan, Necat Erder, Atillâ Sönmez, Recep Veyseloğlu, Cengiz Yücel, Şadi Cindoruk, Selim İlkin, Dr. Oya Köymen, Dr. Yalçın Küçük, Ömer Yağız, Candan Baysan, Cem Çakmak, Korel Görmen, Ali Kazancıgil, Erhan Köksal, Hasan Olgun, Gülriz Sarmat.

O. D. T. Ü. MÜHENDİSLİK VE FEN - EDEBİYAT FAKÜLTELERİ'NDEN: Mübeccel Kıray, Sevim Tan, Cengiz Yalçın, Özcan Öktü, Halit Çakır, İhsan Gök, Orhan Kural, Suha Selâmoğlu, Sadrettin Sinman, Ayhan Türeli, Hakkı Oranç, Turgut Balkaş, Sevim Mete, Ertuğrul Onat, Güneri Akovalı, Şahinde Demirci, Ulviye Özer, N. Kemal Tunalı, Baylan Türkmen, Rüçhan Bozer, Hikmet Okuyucu, Tuncay İncesu, Hüseyin Akçay, Erdoğan Apaydın, Ahmet Ecevit, Yeter Göksu, Mehmet Koca, Gülay Öke, Gülsen Önengüt, Faruk Özsan, Siya Sünengen, Oyal Altıntan, Cengiz Acarsoy, Yıldız Arıkan, Cemal Arıkan, Tuncay Birand, Yavuz Çakmak, Yurdakul Ceyhun, Arslan Erinmez, Feridun Gözer, Cahit Gürkök, Ahmet Fer, Nevzat Özay, Erbil Payzın, Muammer Soysal, Turgay Ural, Eti Uygur, Şafak Uzsoy, Çetin Yalandağ, Öner Yurtseven, Celâl Tanju, Ay Akgün Bilsen Günay, İbrahim Gündiler, Sıdıka Kocakuşak, Ülkü Soysal, Turan Söylemez, Zuhal Şenses, Cem Türkmen, Duygu Topeçi.

O. D. T. Ü. MİMARLIK FAKÜLTESİ'NDEN: Tuğrul Akçura, Fatma Mansur, Yılmaz İnkaya.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDEN: Alpay Oruç, Sabil Kayan

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ'NDEN: Yüksel Öztan, Gürel Akdoğan, Abdullah Gürcan, Neriman Gürtanen, Suat Aksoy, Zeval Toros, Selâmi Sözer, Neşet Kılınçer.

CHE'nin öğrencilik yılları ve ihtilâle katılışı

Che'den seçmeler

● Bazı çevreler bizlerin, ihtilâli diğer Lâtin Amerika ülkelerine ihraç etmeye uğraştığımızı ileri sürmekteler. Birleşmiş Milletler'in Genel Kurul oturumunda belirtmiş olduğum gibi, bir kere daha burada kesin olarak tekrarlamak isterim:

İhtilâller ihraç edilemez! İhtilâller, Lâtin Amerika ülkelerindeki yöneticilerin kendi halklarına karşı uyguladıkları kahredici şartlardan doğmaktadır. İşte bu şartlar, kişileri isyana götürecek ve yeni Küba'ların ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

İhtilâli yaratanlar bizler değiliz. Aslında onları yaratan, emperyalist düzenin ta kendisi ve onun içteki ortaklarıdır.

(13 Aralık 1964 - CBC Televizyonu, Halkla Yüz yüze programından).

* * *

● Lâtin Amerika halklarının barış içerisinde yada barışçı bir yolla Sosyalist bir düzene geçebilmeleri hemen hemen imkânsızdır. Bizler bu gerçeği bildiğimiz için, özellikle Amerika'da halkları özgürlüğe kavuşturacak yolun - ki bu aynı zamanda Sosyalizmin yoludur -, silâhla açılacağını söylüyoruz. Bunun doğruluğunu yakında sizler de göreceksiniz...

(13 Aralık 1964 - CBC Televizyonu, Halkla Yüzyüze programından).

* * *

● Küba örneği kıt'amızda meyvelerini verecektir. Halihazırda Guatemala, Kolombiya ve Venezuela'da bir dereceye kadar ihtilâlin meyvelerinin alınmasına başlanmıştır. Halk toplulukları artık tek başlarına bırakılmadıklarından, emperyalistler bundan böyle küçümsenen bir kuvvet ve zayıf bir düşmanla uğraşmak durumunda olamıyacaklardır.

(11 Aralık 1964 - Birleşmiş Milletler Genel Kurul Oturumunda yaptığı konuşmadan).

Guevara ailesi 1944 yılının sonunda Buenos Aires'e taşınmıştı. Mali durumları adamakıllı sarsılmış, Che'nin annesi Celia de la Serna çiftliğini yok bahasına satmak zorunda kalmıştı. Che kendi harçlığını ve okul masraflarını karşılayabilmek için bir çok işe girdi çıktı.

Çocukluk arkadaşı Jose Aguilar, Che'nin o günlerine ait şu anektodu nakletmektedir:

Che kendi kendine bir felsefe sözlüğü hazırlamayı kafasına koyar. Ancak zamanı olmadığı için çalıştığı işyerinde zamanının büyük kısmını bu sözlüğü hazırlamağa ayırır. Fakat bir gün patron işyerine âni bir baskın yapar. O sırada herkes dalga geçmekte, sadece Che harıl harıl çalışmaktadır. Bu durumu gören patron herkesi cezalandırırken Che'yi de ciddi şekilde çalıştığı için kutlamaktan kendini alamaz. Oysa Che'nin o sırada yaptığı iş, patronun işi değil, felsefe sözlüğünün hazırlığıdır...

Che'nin okulda en çok başarı gösterdiği ders matematikti. Bütün arkadaşları, onun da bir gün babası gibi mühendis olacağını sanıyorlardı. Liseyi bitirdikten sonra Che'nin mühendislik öğrenimi yerine tıp öğrenimini tercih etmesi bir çok kimseyi hayrette bırakmıştı.

Okul sıralarında çalışkan bir öğ- öğrenci olarak biliniyordu. Hafızası ve zekâsı çok kuvvetli idi. Tıp Fakültesi'nde iken bir yıldan daha kısa bir zamanda 11 ya da 12 dersin sınavlarını vererek diploma almıştı.

Che'nin öğrenim yıllarındaki en yakın arkadaşlarından birisi de kendisinden üç yaş büyük olan ve hâlen Küba'da bulunan Arjantin'li Kimyager Dr. Alberto Granados'tur.

Granados, Che ile ilgili olarak Granma Dergisi'ne anlattığı anılarında şöyle demektedir:

«Che ile ilk defa 1941 yılında karşılaştım. Ben üniversitede iken, o henüz lisedeydi ve küçük kardeşim Tomas'ın okul arkadaşı idi.

O sıralarda üniversite öğrencileri bir boykota gitmişler ve ben de bu harekete katılmıştım. Bu yüzden polis tarafından yakalanarak tutuklanmıştım. Bu bir tutuklanmadan çok bir adam kaçırma idi. Ne sorgu ne sual... Doğrudan doğruya hapse atılmıştık. Ben hapiste iken kardeşim Tomas bana yiyecek getiriyordu, çünkü içeride bize hiçbir şey vermiyorlardı. Bu ziyaretlerde Tomas'a Che de eşlik ediyordu.

Bir gün Tomas ile Ernesto'ya, bizim hapisten kurtulmamız için lise öğrencilerinin bir sokak gösterisi yapmalarını teklif ettim. Böylece sorgusuz sualsiz içeride yattığımızın kamuoyuna duyurulabileceğini düşünüyordum.

Bu teklifime karşı Guevara'nın verdiği cevap beni hayretler içinde bıraktı. «Benden paso, Alberto.» dedi... «Böyle eli boş sokağa dökülürsek polis hepimizi teker teker toplar. Bir şey de yapamayız. Ben ancak silâhlı mücadelede varım!»

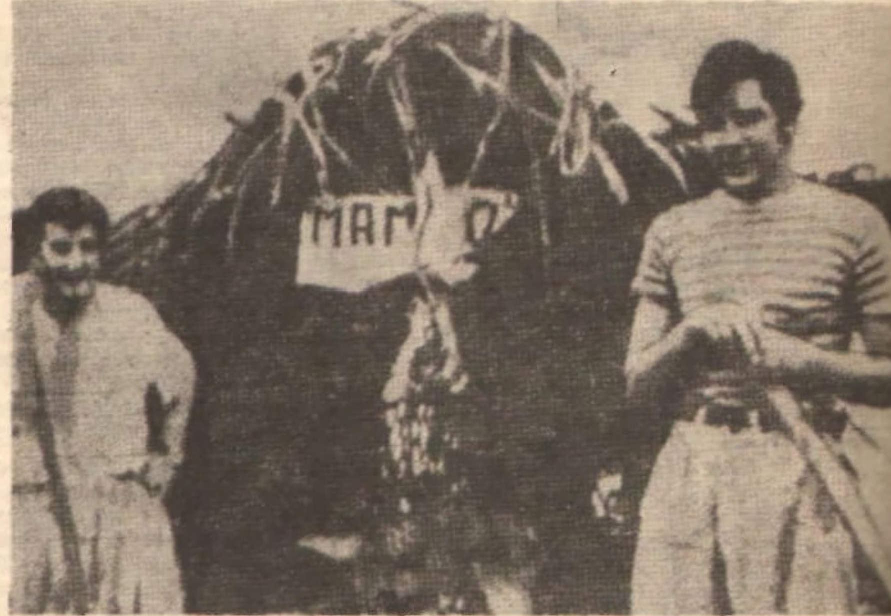
Che, ihtilâlci karakterini daha o zamandan ortaya koymuştu.»

Ernesto seyahati çok severdi. Fakültedeki ilk yıllarında Arjantin'in kuzey ve batı bölgelerini baştan başa dolaşmış, buralardaki orman köylerinde cüzzam ve tropikal hastalıklar üzerinde çalışmalar yapmıştı. Bir keresinde de ülkenin bir ucundan diğer ucuna bisikletle gidip gelmişti. Calchoquez ve Andes vadileri boyunca yürüyüşler yapmış, Tucuman, Mendoza, Salta, Jujuy ve La Rioja'yı dolaşmıştı.

Fakültenin son sınıfında iken Che, arkadaşı Aberto Granados ile birlikte bütün Lâtin Amerika'yı içine alan bir motosiklet turuna çıktı. Geziye 29 Aralık 1951'de başladılar. İlk durak Şili'nin Santiago şehri oldu. Daha sonra dağlık bölgeleri yaya olarak aştılar. Bu kendilerine, Lâtin Amerika'nın egemen sınıflar tarafından insafsızca ezilen ve sömürülen köylülerini daha yakından tanımak imkânını verdi. Bir ara paraları azalınca, bulabildikleri çeşitli işlerde çalışmak zorunda kaldılar. Hamallık, dok işçiliği, gemi tayfalığı, doktorluk ve hattâ bulaşıkçılık bile yaptılar.

GENÇ GUEVARA
— Tıp öğrencisi iken —

Che Guevara ve dostu Dr. Granados, 1952'de birlikte çıktıkları Lâtin Amerika turunda salla Amazon Nehrini geçiyorlar.

O günlere ait bir anısını da Dr. Granados şöyle anlatmaktadır:

«Şili'de meteliksiz dolaşırken Chuqicamata'ya da uğramıştık. Burada «Braden Company» madenleri vardı. Üç beş kuruş kazanabilmek için Che burada nizamiye kapısında nöbetçilik yaptı. Herhalde o gün bu Amerikan şirketinin yöneticileri, kapıda askeri postallarla nöbet bekleyen gencin, bir gün Amerikan emperyalizminin başına belâ kesilecek Binbaşı Ernesto Che Guevara olacağını hayallerinden dahi geçirmemişlerdir...»

Peru'da cüzzamlıların yaşamakta olduğu bir köyde tıbbi incelemelere giriştiler. Guevara bu arada Macchu Pichu'yu da ziyaret etmişti. Cüzzamlı hastalar tarafından inşa edilen barajı görebilmek için Peru'nun tropikal ormanlarında günlerce dolaştı.

Yol uzadıkça paraları da azalıyordu. Bir ara İnquitos şehrinde uçak bileti alabilecek kadar para biriktirebilmek için futbol antrenörlüğü da yaptılar.

Bogota'da yeteri kadar gezme imkânını bulamadılar, zira varışlarından kısa bir süre sonra idari makamlar kendilerini sınırdışı ettiler.

Che ve Granados için Bolivya'daki bazı öğrencilerin aralarında topladıkları para, bu iki arkadaşa Venezuella'ya gitmek imkânını verdi. Alberto orada kaldı. Che ise içine yarış atlarının doldurulduğu bir yük uçağı ile Miami'ye geçti. Burada iki gün kalmayı tasarlamıştı ama, bir aydan önce ayrılamadı. Parasını hesaplı harcamak zorundaydı. Bu yüzden günlerinin büyük kısmını Halk Kütüphanesinde kitap okumakla geçiriyor, bazı günler yemek yerine sadece bir fincan sütlü kahve ile yetiniyordu.

Che bu gezisiyle ilgili bir çok makaleler hazırlamıştı. Peru'daki İnka kalıntıları üzerine hazırlamış olduğu inceleme yazısı, 1953 yılının ortalarında bir Panama Dergisi tarafından yayınlandı. Bir çok seçkin kitap eleştiricisine göre, Lâtin Amerika yerlilerinin yaşantısını en canlı olarak anlatan bir kaç kitaptan birisi de Che

Guevara'nın hayatı ve hatıraları

-2-

Derleyen: MEKİN GÖNENÇ

ASRIN GERİLLACISI CHE GUEVARA
— Bir Che ölürse yerine onu birden gelir —

nin o günlerde yazmış olduğu bu kitaptır.

Lâtin Amerika gezisinin sonunda Che Buenos Aires'e döndü. Bundan sonra kendisini tamamen derslerine veren Ernesto, bir yıldan daha kısa bir süre içinde bütün sınavlarını başarı ile vererek 1953 martında tıp doktoru olarak üniversiteyi bitirdi.

Che, üniversiteyi bitirmek üzere iken, Alberto Granados'un aracılığıyla Venezüella'da cüzzamlıların toplandığı bir köyde çalışmak üzere ayda 800 Peso ücretle bir anlaşma yapmıştı.

Caracas'a gitmek üzere trenle Buenos Aires'ten ayrıldı. Bu yolculuğu sırasında Peru'ya da uğradı. Orada yerliler hakkında yazmış olduğu kitaptan dolayı tutuklanarak cezaevine gönderildi. Hapishanede Peru'lu solcularla tanıştı. Hapisten çıktıktan sonra yoluna devam ederken Ekvador'da da bir kaç gün kalmıştı. Burada Ricardo Rojo adında bir avukatla tanışması, Che'nin hayatında dönüm noktası oldu.

Rojo, Ernesto'ya **«Venezuella'ya gidip de ne yapacaksın? Evet, orası para yapmak için iyi bir yer. Ama bana kalırsa, sen benimle gel, Guatemala'ya gidelim. Orada gerçek bir sosyal devrim var...»** demişti. Che, Rojo'nun anlattıklarından son derece heyecanlandı ve Venezuella'ya gitmekten vazgeçerek 1953 yılının aralık ayında onunla birlikte Guatemala'nın yolunu tuttu.

Guatemala'ya varır varmaz Che'nin ilk işi, orman köylerinde doktor olarak görev alabilmek için resmî makamlara başvurmak oldu. Yürürlükteki mevzuata göre, kendisinin Guatemala'da hekimlik yapabilmesi için bir yıl kadar hastanelerde stajyer olarak çalışması ve sonunda da sınavlardan geçmesi gerekiyordu. Che bir yandan stajına devam ederken boş zamanlarında da çeşitli işlerde çalıştı. Elinde yeteri kadar para olmadığı için geçimini sağlamak zorunda idi. Bu sıralarda kredi ile öteberi alarak bunları civar köylerde sattığı bile oldu.

Che, Guatemala'da siyasi sürgün olarak bulunmadığı halde, devrimci Arbenz Hükümeti emperyalist Amerika'nın perde arkasında hazırladığı bir sağcı darbe ile devrilince Arjantin Büyükelçiliği'ne sığınmak zorunluluğunu duydu. Che, Arbenz'in bağranlarındandı. Halka karşı oynanan bu kirli ve aşağılık oyunu bir türlü hazmedememişti. İlk fırsatta ihtilâlcilerin safına katıldı. Bütün arzusu cephede, ön safta çarpışmaktı. Fakat bu imkânı bir türlü bulamadı. Bir ara Guatemala'lı gençleri örgütlemek üzere harekete geçti. Onlara, **«Mutlaka savaşmalısınız. Guatemala'yı ancak bu şekilde özgürlüğe kavuşturabilirsiniz»** diyordu. Ayrıca gençlere bu savaşın sadece Guatemala'nın değil, bütün bir Lâtin Amerika'nın savaşı olduğunu hatırlatıyordu. Bir keresinde Che'nin örgütlediği gençler düşmanın şiddetli bir saldırısına uğramış ve selâmeti kaçmakta bulmuşlardı. Che o gece bunlardan çoğunun hayatını kurtardı. Kendisi de zaman zaman ufak çatışmalara katılıyor ve ihtilâlciler için bir yerden diğerine cephane naklediyordu.

Bu faaliyeti yüzünden çok geçmeden resmî makamlar Che'yi mimleyerek elçilik binasından çıkardılar. Guatemala'da kalması tehlikeli bir durum alınca Che Meksika'ya gitmeye karar verdi. Belgelerini tamamladıktan sonra vize almak üzere Meksika Elçiliği'ne başvurdu. Pasaportunu elçiliğe bıraktıktan sonra iki günlüğüne Atitlan Gölü'ne gitti. Dönüşte vize işlemi tamamlanmış ve aynı gün Che trenle Meksika'ya hareket etmişti. Aynı trende, sonradan Che'nin en yakın silâh arkadaşlarından biri haline gelen «El Patojo» da vardı.

Che Guevara, Meksika'da Küba'lı ihtilâlcilerle birlikte ünlü Granma seferine hazırlandığı günlerde Universo Sanchez ile... Che bu sırada sakal bırakmış dünyaca tanınan görünüşünü kazanmıştır.

Ernesto Guatemala'da iken bir çok Küba'lı sürgünle karşılaşmıştı. Bunlardan bazıları ile yakın arkadaşlık bağları kurmuş ve Küba hakkında geniş bilgi toplamıştı.

Guatemala'da Che ile tanışan Küba'lı sürgünlerden Dario Lopez, o günlerin anılarını şöyle anlatmaktadır:

«Che'yi Guatemala'da ilk gördüğümde, ayağındaki ayakkabıları adeta erimiş, paramparça olmuştu. Gömleği güneşten iyice solmuş vakası da tamamen aşınmış bir haldeydi. Sanırım, sırtındakinden başka gömleği de yoktu. Çalıştığı hastaneye gidiyordu. Nico kendisini bana göstererek, «Bak, şu gördüğün Arjantin'li Che'dir» demişti...

O günlerde Che'nin mali durumu çok kötü idi. Bir takım elbisesi vardı ve daima onu giymek zorunda idi. Sık sık arkadaşlarından ödünç olarak pantolon ya da gömlek isterdi. Çok kereler arkadaşlarının verdiği pantolonlar kendinsine göre çok bol olur ve adeta üzerinden dökülürdü. Fakat Che hiç aldırmaz, öylece giyerdi onları... Böyle şeyleri hiç mi hiç umursamazdı. Kısacası formalite adamı değildi Che...»

Marx ve Lenin tarafından yazılmış bütün kitapları okumuştu. Kütüphanesinde onların bütün kitapları vardı.»

Küba İhtilâli'ne önemli katkıları olan Nico Lopez'i de Che Guatemala'da iken tanımıştı ve kısa zamanda can ciğer iki arkadaş olmuşlardı. Hattâ, Ernesto'ya «CHE» adını Nico'nun taktığını söylerler...

Nico Lopez bir toplantıda ihtilâl ile ilgili anılarını anlatırken konuyu bir ara Che'ye getirir, Guatemala'da tanıştıkları andan itibaren birlikte geçirdikleri acı ve zorlu günleri anlatırken gözleri dolu dolu olur ve şunları nakleder:

«Bueycito'ya saldırdığımız gün, Che, adeta gözünü budaktan sakınmazcasına savaşıyordu. Bir ara Ramiro yanına yaklaşarak:

— Che, bu kadar atılgan olma... Biraz dikkat et kendine. Yoksa bu orospu çocukları vuracaklar seni, demişti.

Bunun üzerine Che, Ramiro'ya dönmüş:

— Unutma Ramiro, burada bir Che ölürse yerine onu birden gelir. Yeter ki ihtilâli amacına ulaştırabilelim. Asıl gerekli olan budur, diye cevaplamıştı.

İşte o anda Che'nin her şeyiyle ihtilâle bağlı bir kişi olduğunu bir kere daha anlamıştım...»

GELECEK HAFTA

CHE GUEVARA'NIN İHTİLÂL ANILARI

DIŞ YORUM

Johnson'ın değil Amerika'nın çöküşü!

Halûk TANSUG

HO Şİ MİNH - Bombardıman kayıtsız şartsız durdurulmalıdır.

1 Nisan pazartesi günü *Johnson, Kuzey Vietnam* bombardımanlarına çok büyük çapta son verdiğini ve önümüzdeki başkanlık seçimlerine de adaylığını kesinlikle koymıyacağını açıklamıştır.

1... kararlar bütün dünyada bir şok tesiri yaratırken, batı gazeteleri de göz yaşları dökerek yapılan açıklamayı **«Johnson'ın itibarının yükselmesine yol açacak bir davranış»** olarak yorumlamıştır.

Ne var ki, bir gün sonra, 2 Nisan salı günü Amerikan uçakları Vietnam'daki silâhsız bölgeyi aşarak 300 küsur kilometre kuzeydeki Tan Hua'ya kadar sokulmuşlar ve sivil halkın yaşadığı şehirleri tekrar bombalamışlardır.

1 Nisan'da Johnson'ın açıklamaları üzerine basına demeç vererek **«Johnson hakkında yanılmışım, son konuşması ile barış yolunda bir adım attı»** diyen liberal görüşlü Senatör Fullbright bile, ertesi gün şaşkına dönmüş **«Kuzey Vietnam'ın bombardımanı devam ettiğine göre Johnson bizi aldatmış... Bu şartlar altında Kuzey Vietnam yöneticileri ateş kesmeyi kabul edemezler, savaş da durdurulamaz»** *demek zorunda kalmıştır*

Barışçı kesilen Johnson'un gerçek niyetleri nelerdi?

Fullbright'ın yukarıdaki tepkisine paralel olarak Londra'nın BBC Radyosu, Sovyetler Birliği'nin İzvestia Gazetesi *ve diğer Avrupa basın* çevreleri tekrar umutsuzluk havasına girerlerken 3 Nisan çarşamba günü batı ve doğu başkentleri bu defa Hanoi'den gelen bir haberle çalkalanmıştır Kuzey Vietnam yöneticileri, «bombardımanların kayıtsız şartsız durdurulmasını ve diğer savaş harekâtına son verilmesini kararlaştırmak üzere «Birleşik Amerika temsilcileriyle görüşmeyi kabul etmişlerdir.

Amerikan uçaklarının bombardımanı ile barış yolunda çabalar beraber giderken o*layların hizasında üç yeni gelişme* de dikkati çekmekten geri kalmamıştır

Güneydoğu Asya meseleleri hakkında çok kuvvetli is*tihbarata sahip Frensız Cumhurbaşkanı* General de Gaulle «gelişmeleri müsbet karşıladığını» bildirmiştir. Başka deyimle, yüzeydeki bütün kötümser unsurlara rağmen, de *Gaulle'ün* iyimserliği muhakkak perde arkası bazı bilgilere dayanmaktadır.

BBC'de **konuşan serbest** yorumculardan **biri Hanoj ile** Washington **arasında gizli** temaslar olabileceğini **ima** etmiştir.

İsviçre Hükümeti'ne yakın bir takım çevreler «muhtemel bir Vietnam Konferansı'nın kurulması hazırlıklarına geçildiğini» yayınlamışlardır. Hanoi temsilcilerinin aynı hazırlıklarla ilgili konuşmaları İsviçre makamlarıyla görüşmek üzere Cenevre'ye uğradıklarını sözlerine eklemişlerdir.

Peki, olaylar bundan sonra nasıl gelişecektir. Taraflar dünya kamuoyu önünde *birbirlerini güç durumlara dü*şürme çabasında mıdırlar? Yoksa gerçekten Vietnam'da barış ihtimali kuvvetlenmiş midir? Johnson'ın gerçek niyetleri nelerdir?

Belki de Johnson, Vietnam Savaşı'nı içinden çıkılması imkânsız derecede kızıştırmak amacındadır. Belki de «Hanoi barışa yanaşmadı» bahanesini ileri sürüp Kuzey Vietnam'ı kara kuvvetleriyle işgal etmek niyeti beslemektedir. Belki de, böylesine bir askerî keşmekeş havasını kendi lehine kullanıp tekrar cumhurbaşkanlığı mevküne geçme plânları kurmaktadır.

Bir başka ihtimal de, Johnson, kendi benzeri bir başka Amerika'lı politikacıyı seçimlerde desteklemek kararındadır.

Ve daha başka bir ihtimal de, cumhurbaşkanı olmasına rağmen, Johnson, askerî komutanlara emirlerini dinletmekten âcizdir...

● Önemli olan Johnson'ın ayak oyunu değildir. Amerika'nın çıkmazıdır.

Ancak, gerçek ne olursa o**lsun, geniş açıdan bakıldığı zaman Johnson'ın niyetleri önemini kaybetmiştir. Aslında, Johnson'ın adaylığı bile önemli değildir. Çünkü dünya** *olayları, dolayısıyla* **dünya olaylarına sımsıkı bağlantılı Amerikan tutumu ve Amerikan başkanlık seçimleri, kişilerin, özellikle Amerikalı devlet adamlarının ira***deleri dışında şekillenmekte***dir. (Bak: ANT, 2 Nisan 1968, sayfa 12 ve 13). Söz konusu gerçeği, Johnson bile son konuşmasında kullandığı dolaylı cümlelerle itiraf etmiştir.**

O halde önemli olan Johnson'ın «ayak oyunları» değildir, Önemli olan, Batı Bloku'nun süper lideri Birleşik Amerika'nın böylesine durumlara düşmüş bulunmasıdır.

Düşünün bir kere... Amerika'da Kennedy gibi cumhurbaşkanları öldürülebiliyor ve gerçek suçlular gizli kalabiliyor. Johnson gibi politikacılar cumhurbaşkanlığına geçebiliyor ve 24 saatlik yalanlarla dünyayı yönetme denemelerine girişebiliyorlar. Orta Çağ usulü kuvvet gösterileriyle atom çağı politikası *sürdürülmek isteniyor.* **Vietnam gibi dünyanın en küçük ve en fakir ülkelerinde vahşice savaşlara girişiliyor, yenilgiye uğranılıyor. Dahilde zenci ayaklanmaları durdurulamıyor, renkleri yüzünden vatandaşlar arasında mevcut ayrılıklar giderilemiyor. Ekonomik buhrana çıkaryol bulunamıyor. Bütçe açığı ve ödeme bilânçosu açığı kapatılamıyor. Altın kaybı, her geçen gün Dolar'ı daha büyük tehlikelere düşürüyor ve buna çare bulunamıyor...**

İşte, Johnson'ın «ayak oyunları» nı, Amerika'daki diğer gelişmeleri, Amerikan başkanlık seçimlerini hep bu açıdan değerlendirmek gerekir.

Amerika, dış görünüşüyle devâsâ bir kuvvet olan, fakat damarlarında kanser virüsü dolaşan ümitsiz hastalara benzer. Ne kadar çalım satarsa satsın, kanser virüsü, onu er geç kemirecektir. Çünkü kanser virüsünü tedavi etmek im*kânsızdır. Kapitalist sistem,* kendi kendini yemeğe mahkûmdür. Hele bünye, Amerika'da olduğu gibi dengesiz kararlarla zaten normal dışı zafiyetlere uğratılmışsa...

Gündelik teferruata kapılmadan bu temel açılar içerisinde Amerikan gelişmelerini izlersek, o zaman hata ihtimalimiz azalır. Doğru tahminler yürütme imkânımız kuvvetlenir.

● Amerikayı yakın gelecekte ne gibi tehlikeler beklemektedir.

Kısacası, Amerika bugün bir çıkmazdadır. Lüks hayat şartlarına, buzdolaplarına, otomobillerine, tanklarına, toplarına, uçaklarına, atom bombalarına, «süper liderliği» ne, sınırsız üretim kapasitesine, denizaşırı üslerine, hesabına çalışan komprador gruplarına ve daha binbir unsuruna rağmen çıkmazdadır.

Çünkü kanında kapitalizm isimli kanser virüsü dolaşmaktadır.

Aynı amansız hastalığın

AMERIKA SİLAH ÜSTÜNLÜĞÜNÜ KAYBETTI

Amerika'yı Vietnam'da durduran ana unsur, tabiî Vietnam halkının vatanseverliği, şuurlu kahramanlığı, tarihte bir eşine rastlanmayan, azmi ve teşkilâtçılığı.

Fakat Vietnam'a ve Vietnamlılar'a has bu vasıflar dışında, yeni bir takım Sovyet silâhları da, Amerika'yı dünya çapı bir harbe girişmekten alıkoyucu unsurlardan sayılıyor.

İşte, bahis konusu Sovyet silâhları, *bazı Batı Avrupa'lı uzmanlarca* şöyle sıralanıyor:

1) Kıt'alar arası füzelerin atom başlıklarında, Sovyetler, sırrı anlaşılmamış keşiflerde bulunmuşlardır. Azami 100 megaton infilâk gücüne sahip «termonükleer» (hidrojen) bombalar imâl etmişlerdir. Oysa, Amerikanın kıt'alar arası füzeleri, 100 megatona varan «termonükleer» başlıkları henüz taşıyamamaktadır. Dolayısıyla, bu alanda (ağır topçu tipi füzeler bahsinde), Sovyetler, Amerika'ya kıyasla çok ilerdedirler.

2) Kıt'alar arası füzelerin gezici rampalara oturtulması ve bu rampalardan atılabilmesi bahsinde de, Sovyetler'in Amerika'ya kıyasla üstünlükleri vardır. Çünkü, sabit füze «silo» ları (atış rampaları) çabuk tesbit olunup tahrip edilebilirken, seyyar rampaları bulup tahrip etmek az çok imkânsız sayılmaktadır.

3) Füzesavar füze sisteminde, Sovyetler'in, Amerika'ya nisbetle 3 yıl kadar ileride bulunduğu Batı'lı uzmanlarca ileri sürülüyor. Neticede de atom füzelerine karşı Sovyet toprakları hiç değilse kısmen kapatılmış sayılırken, Amerikan toprakları tamamiyle açık addolunuyor.

4) Evrensel (yörüngevi) füzelerde, Sovyetler'in mutlak üstünlükleri sağladıkları iddia ediliyor.

5) Klâsik silâhlarda, özellikle uçak ve uçaksavar silâhlarında, şu sıralar Sovyetler'in nisbî bir üstünlük kurdukları anlaşılıyor. Meselâ, en son model «F—111» Amerikan avcı uçaklarını düşürecek kabiliyette uçaksavar silâhlarının veya uçaklarının hem mevcudiyeti hem de Kuzey Vietnam'da üslenmesi, Washington çevrelerini şaşırtmıştır. Üç günde iki «F—111» in Kuzey Vietnam semâlarında düşürülmesi Batı Avrupa başkentlerinde yeni bir «U—2» olayı şeklinde yorumlanmaktadır.

JOHNSON — Atmacalarla güvercinler arasında bir adam!

kemirmesiyle Batı Bloku «süper lideri», eskiden elinde tuttuğu bütün üstünlükleri birer birer kaybetme yolundadır.

Amerika, «termonükleer» silâh üstünlüğünü kaybetmiştir. Seyyar füze rampaları imalâtında önderliği kaybetmiştir. Füzesavar imalâtında başarısızlığa uğramıştır. Yörünge füzelerinde başarısızlıktan başarısızlığa sürüklenmektedir. Klasik silâhlarda üstünlüğünü kaybetmiştir.

Ekonomik bünyesi, yukarıda açıklandığı gibi temelden çökme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Silâh ve ekonomi alanlarındaki gerilemeleri, dış politikasını temellerinden sarsmaktadır. Entellektüel yetersizlikleri, yedek hal çareleri bulunmasını imkânsızlaştırmaktadır. Dahilde zenci isyanı tehlikesi, bu yaz için son derece artmıştır. Nitekim, geçen hafta Detroit'te toplanan zenci milliyetçiler kongresi delegeleri, Missisippi, Alabama, Georgia, Louisiana ve Güney Carolina eyaletlerini kapsayacak ve Amerika'dan ayrılacak olan «Songhay Cumhuriyeti» nin bağımsızlık bildirisini imzalamışlardır. Üstelik, halen Pekin'de yaşayan ırkdaşları Robert F. Williams'ı cumhurbaşkanlığına seçmişlerdir.

Amerika'nın sosyal bünyesindeki yetersizlikler, modern zamana uygun hamleler yapmasına engeldir. Askeri liderler, Amerika bünyesi içinde anormal söz kazanmışlardır; bir askerî darbe ihtimali dahi mümkün sayılmaktadır.

İşte, Amerika'nın mukadder ve matemli yolunu çizen unsurlar...

Bütün bu bünyevi unsurlar dışında ise, politikacıların rolü «teferruat» ta kalmaktadır...

Amerika Cumhurbaşkanlığı'na kim gelirse gelsin, Johnson ne kadar «ayak oyunu» yaparsa yapsın, Batı Bloku «süper lideri» yukarıda sıralanan unsurların baskısı altında çökmeğe mahkûmdur. Zaten geleceğin umutsuzluğunu anlayan bir çok başkanlık adayı, bu nedenle seçimlerde adaylığını koymaya yanaşmamaktadır. Nelson Rockefeller, M. Romney ve belki de şimdi Johnson...

Cumhuriyetçi Parti adayı Nixon, silik bir şahsiyettir. Büyük sermayenin kuklasıdır. Amerika ortamında bile seviyesiz bir politikacıdır. Kazanma şansı zayıftır. Dolayısıyla Nixon'ı aday seçmekle bir bakıma Cumhuriyetçi Parti bile başkanlık yarışından çekilmiş sayılabilir.

Amerika modern gerçeklere boyun eğmek zorundadır.

Demokrat Parti adayları arasında Robert Kennedy ile Eugene McCarthy, başarı sağlamaları halinde, Amerika'yı belki de «Ortanın Solu» na itecek kişiliğe sahiptirler. Dolayısıyla en karışık dönemde iş başına geçmeyi «yarar» h görecek bir zihniyettedirler. Tıpkı, Roosevelt'in ekonomik buhran ortamında Amerika'ya ileri sosyal kanunları getirmesi gibi...

Görülüyor ki, siyasi sosyal, ekonomik, askeri unsurların baskısı altında Batı Bloku «süper lideri» Birleşik Amerika, modern gerçeklere doğru sürüklenmektedir.

Amerika üzerindeki bu toplum baskısını, müttefiği olan Batı Avrupa ülkeleri ve hasmı Doğu'nun sosyalist ülkeleri de kendilerine özgü biçimlerde desteklemektedirler. Çünkü, aklı başında hiçbir devlet adamı, ister Batı Avrupa'da, ister sosyalist ülkelerde bulunsun, atom savaşı keşmekeşini göze alamaz. Dolayısıyla Amerika'yı barışçı bir ortama sokmaya çalışır. Hattâ, Batı Avrupa ile doğunun sosyalist ülkeleri arasında bir yakınlaşma, Amerika'nın işlediği hatalar sebebiyle gün geçtikçe kuvvetli bir ihtimal haline gelir...

İşte, Amerika'nın içerisine sürüklendiği ortam... İşte, Johnson'ın olaylar karşısındaki çapı... İşte Amerikan seçimleriyle ilgili kaba tahminler... İşte modern dünyanın eğilimi...

Vietnam'da barışa giden yol nereden geçiyor?

Kuklanın ihaneti

Başkan Johnson'ın bütün dünyada şok etkisi yaratan açıklamasından ve Hanoi'nin de **«bombardımanlar kayıtsız şartsız durdurulduğu takdirde görüşmeye yanaşacağını» bildirmesinden sonra bütün dünya hafta sonuna nisbeten iyimser bir hava içerisinde girmiştir.**

Oysa tam bir iyimserliğe kapılmak için vakit henüz erkendir. Zira Amerika bir yandan barıştan dem vururken, bir yandan da Kuzey Vietnam'da sivil halkın yaşadığı bölgeleri bombalamaya devam etmektedir.

Şu şartlar altında Hanoi'nin Amerika ile barış masasına oturması hiçbir şekilde düşünülemez. Nitekim, Johnson'ın mesajına verdiği cevapta Hanoi Hükümeti, nihai bir çözümyolu için masaya oturmaktan değil, böyle bir müzakereye ortam hazırlayabilecek ön konuşmalardan söz etmiştir. Ancak bu ön temaslar sonunda Amerika bombardımanları kayıtsız şartsız kestiği takdirdedir ki, Hanoi'nin barış için masaya oturması mümkün olabilecektir.

Amerika bombardımanları kayıtsız şartsız kesecek midir? Bu, ancak Honolulu'da Başkan Johnson'ın Vietnam'daki askeri harekâtı yöneten askeri liderlerle yapacağı «Vietnam Stratejisi» görüşmelerinden sonra belli olacaktır.

Ancak, Amerika'nın bombardımanları kayıtsız şartsız durduğu kabul edilse bile, barışa giden yolda daha bir çok engeller vardır. Amerika'nın sadece Hanoi'yi muhatap alması yeterli **değildir. Unutulmamalıdır ki, Güney Vietnam topraklarında yıllardan beri Amerikan emperyalizmine karşı bir ölüm kalım savaşı vermiş olan Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, yani Amerikalıların deyimiyle Vietkong vardır. Milli Kurtuluş Cephesi, Güney Vietnam'ın tek ve meşru temsilcisidir. Esasen Milli Kurtuluş Cephesi temsilcilerinin yer almadığı bir konferansta Kuzey Vietnam'ın Güney Vietnam üzerine bir pazarlığa oturabileceğini düşünmek mümkün değildir. Milli Kurtuluş Cephesi'ni tanımamakta ısrarla direnen Amerika bu küstahlığında devam ettiği takdirde barıştan asla söz edilemez.**

Bütün bunların dışında Amerika'nın bombardımanları kayıtsız şartsız kesmeyi kabul ettiği bir an için düşünülse dahi, bir başka mesele daha ortaya çıkacaktır. Bu da, kukla Güney Vietnam Hükümeti'nin tutumudur. Amerika'nın Vietnam'da tam bir çıkmaza sürüklenerek Hanoi ile temasa girişmesi üzerine durumunun tehlikeye düştüğünü gören **Güney Vietnam Hükümeti, gerekirse Amerikaya cephe alabileceğini ve belki de barış görüşmelerini baltalayabileceğini** son tutumuyla ortaya koymuştur.

Bugüne kadar, önce Fransız emperyalizminin, sonra da Amerikan Emperyalizmi'nin çıkarlarına köpekçe hizmet eden Kao Ki, Federal Almanya'da yayınlanan Stern Dergisi'ne verdiği demeçte Amerika'yı şiddetle suçlayarak aynen şöyle demiştir:

«Birleşik Amerika Güney Vietnam'ın ihtiyacını bilmekle beraber trajedisini anlamamaktadır. Amerikalılar Vietnam'ın çıkarlarına çoğu zaman uymayan kendi çıkarları için Vietnam'da bulunmaktadırlar. Onlar, Asya'da kalmayı ve bu kıtada komünizmi önlemeyi, bizimle ilgili belli bir endişe duydukları için istemektedirler. Başlangıçta bize akıl verirken, ülkümüz size yardım etmektir, diyorlar, sonra da sömürgeleştiriyorlar. Güney Vietnam'da son seçimlerden sonra ortaya tefessüh etmiş bir rejim çıkmıştır. Bizim bir devrime ihtiyacımız var... Şimdiki kanunlarımız zenginlerimizi korumaktadır. Fakirlere etkenlik sağlayacak kanunlar yapmalıyız.»

Daha sonra Kuzey Vietnam Devlet Başkanı Ho Şi Minh'in servet dağılımı hakkındaki komünist fikirlerine karşı olmadığını belirten Güney Vietnam Cumhurbaşkanı Yardımcısı **«Anlaşmamızın nedeni, Ho Şi Minh'in bir başka kuşaktan gelmesidir. O da benim gibi bir Vietnam'lıdır ve Çin'lilerden benim gibi nefret eder. Çin'lileri yardıma çağırırsa hayatının en büyük hatasını işleyeceğini biliyor. Çinlileri ülkeden kovmak için hepimiz birleşiriz.»** demiş ve şunları ilâve etmiştir: **«Savaşın kaderi Saygon'da belli olacaktır. Ke San'da değil...»**

Vietnam'da barışın sağlanması artık ne Hanoi için, ne de Milli Kurtuluş Cephesi için problem değildir. Çünkü yıllardır dökülen kanların mükâfatı olan zafer güneşi daha şimdiden yiğit Vietnam halkının alınlarını aydınlatmaktadır. **Problem,** her geçen gün biraz daha bataga giden Amerikalıların ve kuklalarının kendilerini mahvolmaktan kurtarma problemidir. Johnson'ın gayretleri ve kukla Kao Ki'nin hırçınlığı saldırganların son debelenişleridir.

ViETKONG nedir

● Vietnam'da Amerika'yı dize getiren Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi (Vietkong), halkın tam desteğine sahiptir. Çünkü köylüye ihtilâlden başka şeyler de getirmekte, onu toprak sahibi yapmakta, eğitmektedir.

Başkan Johnson'ın dramatik bir şekilde başkanlığa adaylığını koymayacağını» açıklamasının başlıca nedenlerinden biri, Güneydoğu Asya'da yiğit Vietnam halkının Amerikan emperyalizmi karşısındaki yürekli direnişidir.

Yarım milyon Amerikan askeriyle ve en modern silahlarla Vietnam'a ateş ve ölüm yağdıran Johnson'ı hezimete uğratan bu kuvvet nedir?

Artık herkesçe bilinmektedir ki, Amerikan emperyalizmine Vietnam'da kahredici darbeyi indiren kuvvet, batılılar tarafından «Vietkong» diye isimlendirilen Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi'dir.

Vietkong, yani Millî Kurtuluş Cephesi nedir, nasıl bir kuruluştur, gücü ne kadardır? Bugüne kadar bu konuda esaslı bir bilgi edinmek mümkün olmamıştır. İşte aşağıya aldığımız yazısında The Observer Gazetesi'nin Yazarı Mark Frankland bu soruların cevabını araştırmaktadır:

«Hanoi Millî Kurtuluş Cephesi'nin Güney Vietnam'daki vatansever partilerin bir koalisyonu olduğunu ve bunlara Güney Vietnam'daki komünist partisi olan Halk İhtilal Partisi'nin öncülük ettiğini söylemektedir. Bu açıklamaya göre, cephenin lideri, bir kızıl şeytan olmayıp, güzel elbiseler giymesini seven ve bir zamanlar Saygon'da avukatlık yapmış olan Nguyen Hu Tho'dur.

● **Amerika'ya karşı Vietnam tek bir ülkedir.**

Saygon ve Washington'un verdiği bilgilere göre Millî Kurtuluş Cephesi, sadece Hanoi'nin bir âletidir. Sıkı şekilde komünistlerin kontrolu altındadır ve kesinlikle Ho Şi Minh tarafından yönetilmektedir.

Amerikalılar ve müttefikleri Millî Kurtuluş Cephesi'ne ve ona bağlı savaşçılara Vietkong adını vermektedir. Bu, Vietnamlı Komünist anlamına gelmektedir.

Vietkong, Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi tarafından yönetilmektedir. Merkezi Kamboçya'da üslenmiş olup sık sık yer değiştirmekte ve çok iyi korunmaktadır.

Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi'nin ileri gelen üyeleri aynı zamanda gerek Kuzey Vietnam, gerekse Güney Vietnam Komünist Partisi merkez komitelerinde yer almaktadır. Bununla beraber, teşkilât bilinçli şekilde güneylidir. Mahallî duygulara çok dikkat etmektedirler. Her ne kadar Kuzey Vietnam'lı askerler Vietkong'un döğüşen birliklerinin yüzde ellisini yada daha fazlasını teşkil ediyorlarsa da, her kademede komuta güneylilerin elindedir. Siyasi komiserlikleri de güneyliler ellerinde bulundurmaktadır.

Hanoi de, Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi ile ilişkilerinde bu hususa çok dikkat etmektedir. Kuzey Vietnam komünist Partisi Politbürosu, Kurmekte, «teklifler» ileri sürmektedir. Hanoi'nin hazırladığı programlar Kurtuluş Cephesi'nin onayına sunulmaktadır.

Bu mahallî duygulara rağmen, gerek Vietkong, gerekse Kuzey Vietnamlılar, Amerika'ya karşı aynı infiali beslemekte ve Vietnam'ın tek bir ülke olduğu tezinde birleşmektedirler. Vietkong saflarında Kuzey Vietnam'lıların bulunmasını ele alan Washington ve Saygon idarecileri, bunların müstevli olduklarını ileri sürmekte, ancak Vietkong yöneticileri bunu reddederek **«Niçin? Onlar da Vietnamlı değil mi?»** diye sormaktadırlar.

Amerikalılar tarafından yakalanan Vietkong'a mensup gençler sorguya çekiliyor.

● **Vietkong, köylüleri toprak sahibi yapmıştır.**

Vietkong, Güney Vietnam halkının tam desteğine sahiptir. Çünkü, halka ihtilalden başka şeyler de vaadetmektedir. Millî Kurtuluş Cephesi'nin Programında bir taraftan ihtilâli yürütürken, bir taraftan da çok geri kalmış köylüyü ekonomik ve sosyal bakımdan modernleştirmek vardır. Matarasında kaynatılmış su taşıyan genç

NAZI liderlerinin son

İpe gitmemek için zehir alarak intihar eden Nazi Lideri Goering duruşmada.

İlk kez 1946 Ekiminde Nurenberg'deki hücresinde, idamından bir saat önce siyanür içerek intihar eden Nazi lideri Goering'in bıraktığı bir not açıklanmıştır.

Bu not, Goering ve öteki yüksek rütbeli Nazi liderlerin mahkemeleri boyunca tutuklu bulundukları Nurenberg hapishanesinin müdürü Amerikan ordusundan Albay Burton Andrus'a gönderilmiştir. Goering gönderdiği notta şöyle demektedir:

«Kumandana,

Hapsedilişimden beri zehir kapsüllerini yanımda taşıdım. Mondorfa götürüldüğümde (Lüksemburg'da «Ashcan» adıyla tanınan sorgu merkezi) yanımda üç kapsül vardı. Bir tanesini çamaşırlarımın arasına gizledim ki bir arama yapıldığı takdirde bulunsun diye... İkincisini soyunurken elbise askısına gizledim ve giyinirken tekrar aldım.

Bunu Mondorf'da ve buradaki hücremde öyle iyi sakladım ki, sık sık ve titizlikle yapılan bütün araştırmalara rağmen bulunamadı. Mahkemeye çıktığımda onu yanıma alıyor, yüksek çizmelerime gizliyordum.

Üçüncü kapsül hâlâ küçük bavulumda, yuvarlak krem tüpünün içinde kremin arasına gizlenmiştir. Eğer ihtiyacım olsaydı Mondorf'ta bunu iki kere yanıma alabilirdim. Arama yapmakla görevli olan hiç kimse bundan dolayı suçlanamaz, zira kapsülü bulmak imkânsızdı. Sadece kazayla rastlanabilirdi.

Dr. Gilbert bana kontrol heyetinin, kurşuna dizilerek idam edilmemiz hususundaki talebimizi reddettiğini söyledi.»

Yaptığı konuşmada, Albay **«Napolyon'un nezaret altına alınmasından beri hiç kimse, benim Nurenberg'de kaldığım kadar büyük mesuliyet altında kalmamıştır.»** demiştir.

Albay, mahpuslarının kişiliklerinin büyütüldüğünü belirterek şu açıklamada bulunmuştur: **«İçlerinden bazılarının bu denli yükümlülük altına nasıl girebildikleri benim için hâlâ meçhuldür. Esirleri makineli tüfekle öldürmekten sorumlu general Joseph Sepp Dietrich dışında hepsine karşı olan hislerim tamamen objektifti.**

Dietrich ise bir kasapmış, onunla savaş sırasında karşılaşacak şansım olsaydı kendisini seve seve öldürürdüm. Fakat bana mahpus olarak yollanmıştı, ve ona o şekilde davranmam gerekti. İşte adını sorduğumda bu korkunç kasap karşımda sırıtarak ve el-

Vietkong gerillacısı Vietnam'ın kurtuluşuna hayatını adamıştır. Resimde arkadaşları uyurken nöbet bekleyen genç bir gerillacı görülüyor.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi Lideri Nguyen Hu Tho bir gazeteciye mülâkat verirken...

gerillacı, asırlardan beri doğrudan doğruya nehirlerden su içmiş olan halk için canlı bir sağlık koruma dersidir.

Milli Kurtuluş Cephesi, ücra yerlerde yaşayan ve sadece aile sorunlarıyla meşgul bulunan köylüleri bir millet haline getirmek, gençlerin, kadınların, çiftçilerin büyük örgütler meydana getirmesini sağlamak için büyük faaliyet göstermektedir. Köylülere sosyal faaliyetlerde bulunmayı, okuma ve yazmayı öğretmiştir.

Vietkong, ayrıca, köylülere toprak vermiş, kiraları indirmiştir. Bu yüzden fakir köylüler Vietkong'a gönülden bağlanmış ve bu toprakların tekrar toprak ağalarına iade edileceği endişesiyle Saygon'a cephe almıştır. Bazı gençler ise, çok karışık evlenme seremonileri gibi insanı bezdiren gelenekleri kaldırmak istediği için cephe'yi sevmişlerdir. Evet, Milli Kurtuluş Cephesi'nin şiddete başvurduğu da olmuştur. Ancak bunun hedefi, halk değil, cephenin nüfuzunu kırmaya çalışan zenginler ve hükümetin tutulmayan memurlarıdır.

• Köylülerle köylü gibi ilişki kurmaktadır.

Vietkong'lar, halkı eğitirken yalnız kelimeleri kullanmamaktadır. Örnekler de vermektedirler. Onlar da köylüler kadar fakirdirler. Güç savaş şartları içinde köylülerin çektiği mahrumiyete onlar da katlanmaktadır. Çoğu zaman bütün eşyalarını sırtlarında taşımaktadır: karşı plâstik bir örtü, küçük bir bir petrol lâmbası biraz ilâç ve cephe'nin yayınladığı bazı kitaplardır.

Geçen yıl Amerikalılar halkın sadece yüzde 16'sının Vietkong'un kontrolunda bulunduğunu iddia ediyorlardı. Oysa Vietnam köylüsü bütünüyle Vi. lar. Bunlar bir hamak, yağmura etkong'un tutmaktadır. Cephe köylülerden aldığı vergiyi artırdığı, daha çok köylüyü silâh altına aldığı halde Vietkong köylülerin gözünde bir başka anlam taşımaktadır. Bir süre önce bir Vietnamlı bu konuda şunları söylemiştir: «Vietkong liderleri köylülerle köylü gibi münasebet kurmaktadırlar. Hükümetin gönderdiği liderler ise sanki köylülerin efendisi imiş gibi davranmaktadırlar.»

Komiserler de, Kurtuluş Ordusu'nun gizli silâhlarıdır. Bunlar, ihtilâlin başlangıcında köylülerden kurulu Kızıl Ordu için de birliği ve morali sağlayan Rus komiserlere benzetilebilir.

Bütün Vietkong mekanizması, ki 300 bin ilâ 400 bin kadın ve erkekten kuruludur, nizam kuvvetleri, gerillaları, milisleri, siyasi ve idari personeli ile bir bütündür. Bunların hepsi, daima komiserleri dinlerler. Gerillacılar bazen dört beş ay birliklerinden ayrılarak ormanlar içindeki merkezlerde doktrin kurslarına katılmaktadırlar.

• Amaç tek ve sosyalist bir Vietnam kurulmasıdır.

Vietkong'un bütün gücü, eyleminin tamamen Vietnam karakteri taşımasından ileri gelmektedir. Ayrıca, Vietnamlıların gizli siyasi örgütler kurmayı sevmeleri ve asırlarca gerilla savaşı yapmış olmaları da, Vietkong'un başarıya ulaşmasında büyük rol oynamıştır. Bir Vietnamlıya bakınca, batılıların Asyalıları nasıl soğuk ve pasif olarak düşündüklerine şaşmamak imkânsızdır. Hemen hepsi gerçekten çok heyecanlı, hassas ve gayretli insanlardır.

Bugünkü çarpışmanın yerini müzakere teklifleri alırsa Cephe nasıl davranacaktır? Bunun cevabı Cephe'nin yeni programında yer almaktadır. Program şöyle özetlenebilir: Kısa vadeli olarak elâstikiyet ve uzlaşma, uzun vadeli olarak mutlâk sertlik...

Sonuç: Vietnam birleşmelidir.

Cephenin programında karma ekonomi, yabancı yatırımların korunması ve burjuva hürriyetleri de yer almaktadır. Ancak, detaylı olarak açıklanmamakla beraber, amaç Vietnam'ın tamamen sosyalist olmasıdır...»

saatlerine ait açıklama

lerini uğuşturarak durmaktaydı. Kendisine benimle konuşurken ellerini yana indirip hazır ol durumuna geçmesini söyledim.

«Mareşal Wilhelm Keitel her ne kadar gayrikanuni olursa olsun bütün emirlere itaat eden ideal bir çavuş tipiydi.

«Bir seferinde Goering gardiyanlarıyla kavga etmişti. Kapısındaki delikten bir şeyin içeri sokuluş şeklini beğenmemiş ve gardiyanın eline vurmuş, gardiyan da jopuyla onun parmaklarına vurup hücreye girmişti Tabii, bu yapılan doğru bir hareket değildi.»

Nazi Liderleri Eisenhower'a, askerlik onuruna yakışmayan bir şekilde asılarak öldürülmek yerine kurşuna dizilerek öldürülmeleri için başvurmuşlar, fakat bir sonuç alamamışlardır. Georing özellikle darağacı düşüncesinden dehşete düşüyordu ve intihar etmesinin en büyük sebebi belki de idam şeklinin değiştirilmesi konusundaki müracaatının reddedilişiydi.

Albay Andrus, «Goering o sıralarda kabuslar gören ve hüngür hüngür ağlayan bir adamdı. Hafif ruhi bir huzursuzlanmadaler içinde kalırdı. Bir gün şimşek çakarken kalp krizi geçirdiğini zannetmiş ve onu nabzını sayarken bulmuştum.» demekte ve şunları söylemektedir: «İlk yakalandığı zaman, günde 40 kere 5 er adet Paracodin hapı alıyordu. Fakat diğerleriyle birlikte Mondorf'tan Nurenberg'e nakledildiğinde bunu tamamen bırakmıştı. Kemerleri de dahil kendilerini asabilecek her şeylerini almak zorunda kalmıştık. Goering o derece kilo kaybetmişti ki, Nurenberg'e uçarken düşmesin diye elleriyle pantolonunu tutmak gerekmişti.»

Albay Andrus, Nazi liderlerinin son saattlerini şöyle anlatmaktadır:

«Geoering'in ağzına bir şey koyduğunu gardiyan haber verir vermez hücresine gelen ilk şahıs papaz olmuş. Ben gittiğimde Goering yeşile dönmüştü bile...

Benim görevim idam edilecek diğer 10 mahkûmu hapishane spor salonundaki idam odasına götürmekti. Georing'in kendini öldürmesinden sonra diğer mahkûmları derhal giydirip, ellerini arkalarına bağlatmam emredildi.

Hiç birisi paniğe uğramadı. «Beni takip edin» dediğim zaman hepsi arkamdan idam odasına yürüdüler. İdamların acemice yapıldığına dair mektuplar aldım. Fakat yaralanan varsa, bunun öldükten sonra vuku bulduğuna eminim» demiştir.

Devrimci bir sendikaya karşı komplo

Kemal SÜLKER

Zonguldak'ta bir süreden beri tezgahlanan partizan yönetimin yeni oyunu ya sahnelenmiş, ya da gelecek haftaya bırakılmıştır. (Bu yazı 2 Nisan 1968 günü yazılmıştır).

Konuyu bütün ayrıntılarıyla açığa vurmak gerekir:

Ereğli Kömür İşletmesi, yöneticileri, uzun yıllardan beri işçilere hakettikleri ücreti vermeyen, gereken sosyal yardımları yapmayan, işçinin emeğini değerlendirmeyen bir anlayış içindedirler. Hele iş kazalarını önleyecek hiçbir tedbir alınmaz, yasaların gerekleri, egemen sınıfların iktidarı boyunca savsaklanır, işçinin sağlığı, hayatı, uzun ömürlü yaşayışı gözetilmez ve E.K.İ. de çalışanlar, çalışmaya mecbur olanlar ve iş bekleyenler Zonguldak Kömür Havzasında bugüne kadar üzerinde ısrarla durulmamış sosyal sorunların içinde kıvranıp dururlar.

İktidarda olan parti, E.K.İ.'nin yönetimini derhal etkilemiş ve her iktidar değişikliğinde - sosyal sınıfların iktidarı değişmediği için - göze çarpan nakil tayin ve işe son vermeler, temele inmeyen «çözüm yolları» olarak gösterilmiş, işçiler yıllardır oyalanmıştır. Bu tutum, oradaki sendikacılardan pek çoğunun da iktidarlara kendilerini angaje eden biçimde çalışmalarına sebep olmuştur. Sendikacılar ve onların kolladığı (kendilerine oy sağlayan) alt kademe yöneticiler derhal EKİ yöneticileriyle arkadaşlık kurmuş, birbirlerinin işlerine - eylemlerine - çıkarlarına - hoşlanmadığı konulara karışmamak şartiyle bu fiilî anlaşma taraflara rahatlık sağlamıştır. Bu ilişkilerden en çok işçiler zarar görmüş, işçi sorunları da bu bağlar nedeniyle su yüzüne çıkarılamamış, işçileri çevreleyen ve kıskıvrak bağlayan dehşet verici hayat ve sömürü hiçbir yönüyle kamuoyunun malı olamamaştır.

İşçiler sık sık denecek şekilde yönetimden ve kendi sendikacılarından şikâyetçi olduklarını, sayılarının gücüyle de orantılı olarak, dile getirmişlerdir. Zonguldak işçileri, emeklerinin hakkını alamamanın ve kendilerine lâyık devrimci bir sendikacılığı Havza'da görememenin sıkıntısı içindedirler. İktidarlar değiştiği halde çilelerinin bitmediğini görmek; sendika yöneticilerinden çoğu değiştiği halde kendi ekonomik, sosyal sorunlarının çözümlenmediğinin bilincine ermek, bazı önemli gelişmeler kaydetmiştir.

● **İşçiler, hiçbir idari baskı ve hiçbir politik korkutmaya aldırmadan devrimci bir işçi sendikasında kayıtlı üye olarak yer almışlardır.**

● İşçiler, son milletvekilleri seçimlerinde, milyonlarca broşür, bildiri, gazete nüshaları, sözlü iftira ve yalanlara aldırmadan tek tük de olsa her köyden ve her sandıktan TİP'e oy vermişlerdir.

● **Her kararı alkışlamaya mecbur olmadıklarını anladıkları için kendi meselelerinde söz ve karar sahibi olmaya yönelmişlerdir; protestoyu, alkış kadar normal saymaya başlamışlardır.**

● Beraber hareket edip, hak aramanın olumlu sonuçlarını bir parça olsun görmüşlerdir.

● **Devrimci sendika, işçilere bir bir gerçekleri anlatmaya başlamış ve bu anlatılanları işçiler rahatlıkla ve kolaylıkla anlamışlardır. Böylece devrimci örgütün başkanı, bölgede itibar sahibi bir lider olarak daha çok etkin olmaya başlamıştır.**

v.s. v.s...

Bunlar, Zonguldak'ta yeni bir sömürme oyununun sahneye konması için yeter uyanış belirtileri olmuştur. İlk iş, işçileri uyandıran liderin etkisiz hale getirilmesidir. İkincisi, başsız bırakılan yönetici kadrosunu mali sıkıntı içinde bırakmaktır. Üçüncüsü, bu ortamdan yararlanarak işçilerin uyanışına yardımcı eylemlere son verdirmektir. Dördüncüsü, Havza'da tek büyük sendikaya meydanı bırakmamak, eninde sonunda aynı noktada birleşecek iki ayrı kadroyu iki ayrı sendika içinde koruyarak çekişmeyi temele indirmemeyi sağlamaktır.

İşte şimdi, bir süreden beri tasarlanan işleri plâna uygun biçimde sahneye koyma haftasındayız. Bu yazı yazıldıktan dört gün sonra, olmazsa gelecek hafta Zonguldak'ta cereyan edecek olaylar şunlardır:

1 — Mehmet Alpdündar, hükümetin manevi şahsiyetin tahkir iddiasıyla mevkuf bulunmaktadır. Bu mevkufluk hali, ortamın hazırlanmasına en iyi dayanak olmuştur.

2 — Devrimci sendika yöneticileri, sendikanın alması gereken işçi aidatları işletmeden türlü nedenlerle sendikaya verilmediği için, mali sıkıntıya düşmüşlerdir.

3 — İşletme, sendikanın tasfiyesini sağlayacak bir mali politika izlediği halde, bir kısım partizan yöneticilerin akıldaneliğiyle bu yola gitmemiştir. İstenen, sendikanın ayakta durması, ölmeyecek kadar aidat toplayabilmesidir.

ALP DÜNDAR
— Hapisteki sendikacı —

Ve de DİSK'ten ayrılmasıdır. Çünkü DİSK'ten ayrılırsa mali sıkıntı kalmayacak, yöneticiler rahatlayacak ve unvanları korunacaktır. Unvanlar korunacaktır ama, işçinin uyanışına darbe indirilecek ve asıl amaç gerçekleştirilmiş olacaktır.

Bu ortam da sağlanmıştır.

4 — Geriye işçilerin DİSK'e sahip çıkması kalmıştır. Sendika kongrelerinde büyük tecrübesi olanlar imdada yetişmiştir. Kongreye, DİSK'e üye olma kararı veren sendikalı işçiler değil, kandırılmış, aldatılmış kişiler «işçi sendikası üyesi» gibi getirilecekler ve onlar oy vereceklerdir.

5 — Bu da sağlandıktan sonra sendika başkanlığına, işverenin de, özel sektörcü A.P.'nin mutemed adamlarının da; Atatürk ve sosyal anayasa ilkelerinin savunucusu olanlara karşı bulunanların da güvenini toplayan birisi seçtirilecektir. Böyle bir adam bulunmuştur. İşveren sendikasının kadrosunda görevli olan bu kişi, DİSK aleyhinde makaleler döktüren, ağzı lâf yapan birisidir ve adının ilk harfleri A.S.Y.'dir.

Böylece EKİ'nin çilekeş işçilerinin bilinçlenmesi, uyanık insanlar olarak sömürü düzenine karşı anayasa ilkelerini kalkan yaparak çıkmalarının önlenmesi güya sağlanmıştır.

Bu partizan ve anayasa dışı oyunlar elbet bir gün bütün belgeleriyle bizzat EKİ işçilerine anlatılacaktır. O vakit, utanacaklar, yaptıkları için özür dileyecekler bulunacaktır. Hattâ «işin içyüzünü bilmiyorduk, sizinle beraberiz» diyenler bile görülecektir. İşçiler, bütün bu yalvarma ve yakarmaların çıkarcı kişilerine nefretle bakıp geçecek, kendi elleriyle kuracakları mutlu Türkiye'de devrimci sendikacılığın hızla gelişmesi için olumlu çabalarına yasalar içinde yine devam edeceklerdir. Tarih, her günün emekçiler yararına dönüşerek geliştiğini bin bir tanıkla anlatır durur. Çıkarcı, sömürgen çevrelerin etkisi, en güçlü göründüğü anlarda birden bire kaybolur. Asalak sendikacıların çıkar kaynakları elbette kurur.

Ruhi Su ve A. Akalan konuşuyor

SORU: Bugünün sanat ortamını tanımlayarak Türkiye'deki sosyalist gelişmeyle paralelliğini ortaya koyar mısınız? Bu açıdan sanat görevini yapamıyorsa, yaratılması gereken koşulları sıralar mısınız?

A. Akalan

Sanat ortamında bir tükenmişlik, tıkanmışlık olduğu bence yadsınamaz bir gerçek.

Cumhuriyet'ten bu yana sanat ortamında sosyalist düşüncenin, ya da tutumun dolaylı-dolaysız güçlü sanatçının itici gücü olduğunu da kabul etmeliyiz. Özellikle edebiyat alanında böyle oldu bu. Hele şiir ve öyküden yana en iyileri verebildiği gibi çok kez bize en güzel gelenleri de üretti bu dönem. Böylece sosyalist düşüncenin, ulusal sanat ortamının dorukları ile aynı düzeyde olduğunu-yuvarlak hesapta kabullenmek zorundayız. Sosyalist düşüncenin bugünkü yaygınlığını, özümlenmesini sağlıyan bir tür politik öncüler, toplumcu savaşçılar idi bu sanatçılar çoğu öldüler. Saygı ile analım kendi sanat boyutları içinde coşkun bir yürekle duygusal bir toplumculuğu alıp götürüyorlardı.

Ve elbette sosyalist düşünce ve ulusal özelliklerimiz açısından doğruları yanlışları eleştirme alanı dışında idi. Tutkulu, aç bir okuyucu ile çevreli idiler. Aynı düşüncede olanların boşalımlarını özlemlerini karşılıyorlardı bir tür. 1961 Anayasasından sonra sosyalist düşüncenin kendini açıklamak, anlatmak olanaklarına kavuşması çoğu sanatçıları «görev» yükümlülüğünden azad etti. Bunların çoğu, bir de baktılar ki elde avuçta kendilerini sürdürecek sermayeleri kalmamış. Kendilerini eski görev doğrultusunda sürdürmekte fayda bulan çoğu ustaların da sosyalist düşünce doğrultusunda olmada tersliklere, tutarsızlıklara düşmeye başladıkları görüldü. Sanatın, sanatçının kendiliğinden, kaçınılmaz biçimde yükümlü olduğunu öne sürenlerce bu durum elbette hayal kırıcı oldu. Bence 1961 sonrası döneminde sanat ortamı ile sosyalist düşünce arasındaki bağlantı olumsuzluğa yöneldi. Bir yanda sanat kollarında «moda» akımın bezirgânları türemeye başladı, öte yanda sosyalist düşünce genel olarak Anayasa, demokrasi, parlâmento derken «sert adımlarla yerinde say» komutu almışçasına yanılgıların kısır döngüsüne saplanıp kaldı.

Taktik saydığı devekuşu kurnazlıkları ile bocalamaya başladı. Dünkü öncü, toplumcu sanatçı olumlu ve umutlu saydığı bu ortamın gevşekliği içinde yer yer kendi ağzından çıkanı duyamaz hale geldi. En toplumcusundan biri bir yandan «ben gerçeği yazarım, evrenselim» demeye getirirken Wietnam'lı yiğit savaşçı, uzay pilotu, Berrand-Blaiberg çağında «insanoğlunun en başta gelen özelliği gerçeklerden kaçmasıdır» diyebiliyor.

Bu durumda sosyalist düşünceyi önemseyen sanatçılar ve gözlevimciler tutkuları, özlemleri ile ters düşer ister istemez, aklın ışığında toplumcuların yapıtlarına karşı çıkar oldular.

Sonuç olarak: Sanat hâlâ gö-

RUHİ SU: Sosyalist sanat değil, gerçekçi sanat!

NATO

Yüce Türk milleti düşme tuzağa
NATO'dan ayrılmak şereftir bize
Vietnam meydanda gitme uzağa
NATO'dan ayrılmak şereftir bize.

NATO'dan kimseye gelmez bir hayır
Gayret sana düştü vatanı kayır.
Yurdumuza doldu sömürgen gavur
NATO'dan ayrılmak şereftir bize.

NATO bir tuzaktır gayri bilmeli
NATO'dan ayrılıp millet gülmeli
Bağımsız yaşayıp şeref bulmalı
NATO'dan ayrılmak şereftir bize.

İnsan olan hiç kıyar mı insana?
Söz vermiştin hani ölmez Ata'n'a
Yaban domuzları doldu vatana
NATO'dan ayrılmak şereftir bize.

Ata'yı sevenler haydin meydana
Bayrağımıza bak benziyor kana
Hep beraber yürüyelim can cana
NATO'dan ayrılmak zamanı geldi.

Esaret yaşamam ölmek şereftir
İşçi köylü gençlik buna taraftır
Yoksa Nesimi halin haraptır.
NATO'dan ayrılmak şereftir bize.

Âşık Nesimi Çimen

AYPERİ AKALAN
— Sanat görevini yapamıyor —

revini yapamıyor. Ama bence öncülük görevini sanatçılardan devralan sosyalist düşünce de yapamıyor. Sosyalist düşüncenin yönü, yöntemi doğru olmayınca «bağnaz» olmaya bile hakkı kalmadı.

Gereken ortam, koşullar nasıl yaratılır?

Birinci öneri Sanatçıları göreve, toplumcu tutuma çağıralım. Üst yanını varsaymıyalım. Ama onlar da ne sanat değerlerini, ne de toplumculuğun doğrularını yutturmaya kalkmasınlar.

İkinci öneri-Sosyalist düşünce, doğruları, gerçeklerimizi yanlışsız koysun ortaya. Toplumcu sanatçıya yön verirken tersine, çıkmazlara sürmesin.

Bu öneriler toplumcu düşüncenin kuracağı, toplumcu düzen konusunda sanatın öncülüğünü, etkinliğini kabul ediyorsak geçerlidir. Ve etkinlik oranı açısından, ülkemizin koşullarını da tartışma alanına getirir.

Ben, son zamanlarda toplumcu düşüncenin sanat ortamını büyük ölçüde yanılttığı kanısındayım. B.A.T.Ü.T. nın ürünü, Yeşilçam sineması Halk sineması varsayımını unutmadık. Öte yanda sanat sanat içindir savunmaları, öykünmeciler ile devşirmeciler konumuz değildir artık. Kendiliğinden yel alıp su götürdü onları. Hani bunalımcılar? Ama biz sosyalist düşünceyi iyi bilmek, ne yapılması, nasıl yapılması konusunda dalavere yapmamak, yanılmamak zorundayız da. Sorun ve istek sanatta sosyalist düşüncenin kaçınılmaz bir tutum olduğu doğrultusunda ise. Bu tutumun ne olup olmadığında aydınlığa varmamız gerekiyor. Bu aydınlığın özleminde olan sanatçılar da, aydınlarda azınlıkta şimdilik. Gün Kutsal demokrasinin ve ünlü aşıklar ile BÜYÜK artrislerin. İşi ciddiye alınanın zamanı gelmedi mi?

Dünkü sanat öncüleri, aşama, aşama ve büyük ödemelerle bugünkü sosyalist düşüncenin aydınlar katında hazır bulduğu ortamın tartışmasız yapıcısı idi. Bugün nihayet kendi ağzından konuşabilen sosyalist düşünce ise, sanatçıyı ya bol keseden dağıtılan ödüllerin avcısı haline geliyor, ya da sosyalizmden ne anladığı konusunda haklı kuşkuların uyandığı yanılgılar geçidine sürüyor. Önce düzeltilmesi gereken, varedilecek ilk koşul budur.

Özetle, verilemizi doğrulamadan koşullarımızı öne süremeyiz. Ben, ilk iş sosyalist düşünce konusunda verilerimizi doğrulamak olmalıdır kanısındayım.

Ruhi SU

Bir toplumun sanatı, o toplumdaki gelişmelere uygun olur. Olmamak elinde değildir. Çünkü, o gelişmeleri hazırlayan ögelerden biri de sanattır. Bu sorulara gelen cevaplar arasında «sosyalist sanat», «kapitalist burjuva sanatı» gibi deyimlere rastladım. Bunları okuyan bir sanatçıyı «demek ki bilmeden ben nesir konuşuyormuşum!» diyen adamın durumuna düşürmemek için daha doğru tanımlar bulmalıyız. Sosyalist toplumdan önce de sanat olduğuna ve sosyalist kişi bunları toptan reddetmediğine göre, «gerçekçi sanat», «gerçeküstü sanat» deyimlerini daha tutarlı buluyorum. Söz gelişi, Bach'ın müziğine «kralcı» yada «kapitalist müzik» demek ne kadar doğru olursa, Şostakoviç'in, Haçaturyan'ın müziğine sosyalist müzik demek de o kadar doğru olur ancak.

Dünyadaki bütün büyük gelişmeler, dünyanın dışında olmayan bütün toplumları ergeç bir gün etkiler. Sanatçı hem dünyadaki, hem de kendi toplumundaki gelişmelerin dışında kalamaz; fakat sanatçıyı da, sanatı da yapan asıl bir toplumun kendi kültürü ve koşullarıdır. Şimdiye kadar bizim eğitim yöntemimiz «En hakiki mürşit» olan bilime ve toplum gerçeklerine oturamadığından yalnız sanatımızda değil, toplumumuzdaki bütün gelişmeler geçici, kopuk ve kaypak bir nitelik taşımıştır.

Sanatın görevini yapıp yapmadığı sorusuna gelince yukarıda söylediğim nedenlerle memleketimizde bilimin ve bilim adamının boş kalan yerini sanat ve sanat adamı almış, toplum sorunlarını bir bilim adamı gibi incelemek zorunluğunu duymuştur. Batı'daki gelişme içinde toplum düzeninin kurallarına aykırı gelen düşüncelerinden dolayı işkence gören, ölüme mahkûm edilen bilim adamlarına karşın; bizim memleketimizde çoğunlukla hep sanat adamları sürülmüş, hapsedilmiş, işkence görmüş ya da öldürülmüştür.

Kısacası, şu son onbeş yirmi senenin dışında ne yapılmışsa hemen hepsi sanat adamının ve politika adamının eliyle olmuş bizim memleketimizde.

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

DEVRANI

Yürekten kardaşım toplumcu Remzi İnanç, geçende bana Akaradan bir mektup yola kodu. Elime düşen mektubun içinde, hal hatırdan başka, bir de can meslekdaşım Âşık DEVRANİ'den üç kıtalık bir şiir vardı.

Devrani, 1340 yılında Şarkışla ilçesinin EMLEKHÖYÜK köyünde adaletsiz dünyaya gözünü açmış. Asıl adı Hasan Tutal olan ozan, çevresinde, SERDARİ'den sonra, halktan yana olan halk âşıklarının en etkilisi olarak tanınır

Halen, yoksul halkının kahrolası binbir türlü derdine derman olabilmek için, memleketi karış karış gezerek, tüfek gibi sazıyla, gülle gibi sözüyle uyarmalar yapan, Ağalığa, Sömürüye ve cümle bozukluklara karşı mertçe savaşan Âşık Devraninin şiirine buyurun şöyle bir bakalım:

Paydos Borusu

Vatandaş uyuma, uyan gafletten
Çektiğimiz cefa çile yetmez mi?
Artık kurtulalım bu cehaletten
Oğlun karın kızın köle, yetmez mi?

İşçi kardaş anladın mı haini
Tefeci burcuva yiyor payını
Hiç gördün mü böyle tilki oyunu
Desise dubara hile yetmez mi?

Çalışırsın yeraltında kuyuda
Faşistler ister ki bizi uyuda
Devrani, aç susuz Anadolu'da
Paydos borusunu çalsak ötmez mi?

BÂBIÂLİ BASINI NEREYE GİDİYOR?

YAZISIZ

Toronto Daily Star'dan

Artık tam manasıyla büyük sermayelerin kazanç alanı haline gelen Bâbıâli, son zamanlarda tiraj ve ilân sağlamak için gazetelerin giriştikleri akla hayale gelmedik teşebbüslere sahne olmaktadır.

Bugün çeşitli yayınlarıyla toplam olarak 2 milyona yakın tirajı elinde bulunduran ve tam anlamıyla bir basın tröstü haline gelen Hürriyet, son defa giriştiği yeni bir teşebbüsle kudretinin nerelere vardığını ortaya koymuştur. Yeni servisin adı «YILDIRIM SERVİS» tir ve dört başı mâmur bir teşkilât olarak çalışmaktadır. Herhangi bir derdi olan vatandaş Yıldırım Servis'e telefon veya mektupla başvurduğu takdirde şikâyeti derhal takip edilmekte ve neticesi birkaç gün içinde gazetede açıklanmaktadır. Şimdiye kadar yapılan yayınlara bakarak Hürriyet Yıldırım Servis'in devletin dahi çözümleyemediği bir takım problemlere kısa zamanda çare bulduğunu görenler «Devlet içinde devlet mi bu gazete?» diye sormaktan kendilerini alamamaktadırlar.

Hürriyet'ten sonra Bâbıâli'de en büyük hamleyi yapan ikinci gazete Tercüman'dır. Uzun zamandan beri İstanbul baskısını Vatan'da yapar. Tercüman nihayet Avrupa'dan getirttiği WEB-ROTO-OFSET tesislerinin kuruluşunu tamamlamış ve 5 Nisan'dan itibaren İstanbul baskısını ofset olarak yapmağa başlamıştır. Tercüman'ın hedefi ileride Ankara ve İzmir'de de ofset baskıya geçmektir.

Bilindiği gibi ofset baskı çığırı önce Hürriyet Grupu tarafından açılmıştır. Yeni Gazete ofset rotatifte basılarak yayın hayatına atılmış, daha sonra Yeni Gazete Vatan tesislerine aktarılarak ofset rotatif tesislerinde SON adlı akşam bulvar gazetesi yayınlanmağa başlamıştır. SON ile birlikte diğer magazinlerini de ofsette basan Hürriyet'in piyasaya son olarak sürdüğü gazete Saklambaç'tır. İçinde resimli romanlardan başka bir şey bulunmayan ve tek habere dahi yer vermeyen Saklambaç da ofsette basılmakta ve 300 binin üzerinde tiraj yapmaktadır. Hürriyet'in ofset tekniğini Bâbıâli'ye getirmesinden sonra diğer gazeteler de baskı nefaseti yarışında geri kalmamak için web-ofset getirtme yarışına girişmişlerdir. Şimdilik bu yarışta mesafe kaydeden ilk gazete Tercüman'dır. Ancak teknik bakımdan hamle yaptığı bir sırada Murat Sertoğlu gibi bir tefrika maratoncusunu Yeni İstanbul'a kaptıran Tercüman oldukça güç durumda kalmıştır. Sertoğlu kendisiyle birlikte onbinlerce dini ve tarihî tefrika okuyucusunu da Yeni İstanbul'a sürüklemiştir. Tercüman halen apartıman piyangoları ve bedava konserlerle tirajını devam ettirmeğe çalışmaktadır.

Piyango ve bedava konserlerle tutmağa çalışan bir başka gazete de Son Havadis'tir. İktidarın gayri resmî organı, her ay bir Anadol vermekte ve bu Anadol'un talihlisini tesbit etmek üzere düzenlediği çekilişleri Spor ve Sergi Sarayı'nda düzenlediği bedava konserlerle birlikte yapmaktadır.

Lotaryacılık ve konser organizatörlüğü konusunda sonradan harekete geçen Akşam Gazetesi ise, gerek Tercüman'dan, gerekse Son Havadis'ten daha baskın çıkmıştır. Bilindiği gibi Akşam piyasada hemen hemen aynı fiyata satılan yün terilen kumaşları «büyük indirim» propagandasıyla okurlarına 1?0 liradan onbinlerce elbiselik satmış ve büyük para kazanmıştır. Malik Yolaç bu açıktan kazanç şeklini câzip bulmuş olacak ki, kumaş ticaretinden sonra konser organizatörlüğüne başlamıştır. Tercüman ve Son Havadis okurlarına parasız konser verirken Akşam konserleri için adam başına 40, 30 ve 25 liradan bilet keserek büyük paraya vurmuştur. Akşam'ın son olarak düzenlediği Zeki Müren konseri tamamen ticarî bir hüviyet almış ve konserin ilânları diğer gazetelerde de yayınlanmıştır. Akşam'ın yöneticileri, bu lotaryacılığı ve konser organizatörlüğünü «halka hizmet» gerekçesiyle izah etmektedir.

Akşam yöneticileri, gazetenin tutumunu eleştiren okurlarına Cumhuriyet'i örnek göstermekte ve onun da sanayicilerle seri röportajlar yaparak özel sektöre hoş görünmeğe çalıştığını söylemektedirler. Gösterilen gerekçeler ne olursa olsun, eski bir armatör olan Akşam'ın gerçek sahibi Malik Yolaç, bir yandan sosyalist yazarlara yazılar yazdırırken bir yandan da özel sektöre hoş görünerek, iktidarla dirsek temasını devam ettirerek, kumaş ticareti ve konser organizatörlüğü yaparak gemisini yürütmektedir.

Milliyet ise dâmat Metin Toker'i ikinci sayfasından hareket ettirdikten sonra yeni bir fıkra yazarı aramaktadır. Ancak aranan nitelikte bir fıkra yazarı bulunamamıştır. Son Kıbrıs olaylarından sonra tiraj alan Milliyet'te fıkra köşesinin uzun süre boş kalması okuyucu kaybetme tehlikesi yaratmaktadır. Milliyet'e yeniden Refik Erduran'ın alınması için temaslar yapılmışsa da, henüz bir sonuç alınamamıştır.

Bu arada özel sektör sadakasıyla ayakta durmağa çalışan Haber Gazetesi okuyucu bulamadığı için sabahları yayınlamaktan vazgeçmiş ve sadece İstanbul'a hitap eden bir akşam gazetesi haline gelmiştir.

Sağ kanatta en önemli olay ise, ümmetçi Mehmet Şevket Eygi'nin gazetesi Bugün'ün devamlı tiraj almasıdır. 18 bin tirajla yayın hayatına atılan Bugün, camilerde din adamlarına ve taşrada muhafazakâr tüccarların yardımlarıyla kısa zamanda 71 bin'e yükselmiştir.

Ölçüsü!

Türk hacılarının sayısı Türkiye'nin nüfusuna göre 700 kişide birdir. Vasati her aileyi 5 kişi kabul edersek ve her on senede bir aile yetişip düzene girdiğini hesaplarsak demek olur her 14 ailede bir ailenin vaziyeti hacca gidecek kadar iyidir. İşte bu bir refah ölçüsüdür.

ALİ GENCELİ
(Bugün - 4.4.1968)

Falih Rıfkı'nın reçetesi!

Dış yardımın kesileceği yıllara yaklaşıyoruz. Döviz açığımız büyük. Bu açığı en başta turizm geliri kaynağından kapayabiliriz. Bu sırada Turizm Bakanlığı'na hoparlör rezaletini hatırlatırım. Batılı gürültüyü sevmez. Alaturka müziği hiç.. Yabancı turistlerin oturdukları yerlerin etrafındaki minareleri sabah susturmak, başka vakitlerde de kesmek değil, kısmak gerek..

FALİH RIFKI ATAY
(Dünya - 1.4.1968)

Sağ cephede adam kıtlığı!

Vehbi Koç ve Kâzım Taşkent.. Bu iki zatı tanımıyoruz. Belki kendileri tam mukaddesatçı ve milliyetçidirler, lâkin kurdukları müesseseler ve kullandıkları kimseler, mukaddesatçı ve milliyetçi cephenin müesseseleri ve insanları değildir. Merak ediyoruz ve sorduğumuzda bize verdikleri cevap «Sağ cephede işe yarar ve becerikli adam bulamıyorlar, onun için» oluyor. Geride ne kalıyor? Bizim zenginlerimiz, müslüman zenginler.. Sağcı, mukaddesatçı, milliyetçi Türk gençliği, yani bütün Anadolu, özel sektör, yatırım olarak bunların açacakları iş sahalarını beklemektedir. Meselâ müslüman zenginlerin dikecekleri bir faizsiz banka. Bütün bir millet zenginlerimizden grandioz teşebbüsler beklemektedir.

MÜNEVVER AYAŞLI
(B. Sabah 31.3.1968)

A N I • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak, Emek Han 16/31 İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu 934 SİRKECİ — İSTANBUL • Ankara temsilciliği Tel: 13 40 20 •

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM . Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 36 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 [illegible] 40 • Abone Şartları: Yıllık [illegible] Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç aylık [illegible] lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 30 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Liradan kabul edilmektedir...